

JAAERVERSLAG 2017

DIENST INSPECTIE

I. ALGEMENE ORGANISATIE VAN DE DIENST IN 2017

Missie van de Dienst Inspectie

De missie van de dienst inspectie is het waarborgen van de fundamentele sociale rechten en omvat concreet drie

POD MAATSCHAPPELIJKE INTEGRATIE
BETER SAMEN LEVEN
SPP INTÉGRATION SOCIALE
MIEUX VIVRE ENSEMBLE

gedeelten:

- **Controle:** door toe te zien op de toepassing van de federale wetgeving op het vlak van maatschappelijke integratie via juridische, administratieve en financiële controles
- **Advies:** door de OCMW's in te lichten over het wettelijk kader en over de concrete toepassing van de wetgeving en van de reglementering die van kracht is naar aanleiding van de controles
- **Kennis:** door gebruik te maken van de schakel tussen de administratie en de actoren op het terrein draagt de dienst inspectie bij tot de strategische voorbereiding van de wetgeving inzake maatschappelijke integratie (functie van kenniscentrum).

De dienst Inspectie organiseert zijn werk als volgt:

- Elke medewerker krijgt een goed afgebakende geografische inspectiesector toegewezen (in 2017 waren de 589 OCMW's verdeeld in 19 sectoren)
- Alle controles in verband met een OCMW worden uitgevoerd door een en dezelfde medewerker, wat zorgt voor een beter zicht op de algemene werking van de verschillende diensten van het OCMW
- De inspecteur is het unieke referentiepunt van de OCMW's van zijn sector.

Bij het begin van het jaar stelt elk lid van de dienst een planning op van de controles die hij zal uitvoeren tijdens het jaar; deze planning wordt goedgekeurd door de diensthoofden en moet worden opgesteld in functie van de inspectiekalender die werd vastgelegd in de proceduregids.

Nieuwigheden

In 2017 werd o.a. het volgende opgestart of verder ontwikkeld:

Project controle GPMI

De bedoeling is dat de inspectiedienst ter plaatse een specifieke controle zal uitvoeren op de verhoogde toelage GPMI op basis van:

- De wet van 21 juli 2016 houdende wijziging van de wet van 26 mei 2002 betreffende het recht op maatschappelijke integratie
- Het koninklijk besluit van 3 oktober 2016 tot wijziging van het koninklijk besluit van 11 juli 2002 houdend het algemeen reglement betreffende het recht op maatschappelijke integratie
- De gegevens die de OCMW's ingebracht hebben in het Uniek Verslag en de daarbij horende bewijsstukken die door het OCMW voorgelegd worden
Deze controle wordt op twee domeinen uitgevoerd:
- Kwalitatieve controle van de GPMI op basis van de sociale dossiers (met analyse van de verwachtingen, capaciteiten, kwalificaties en noden van de persoon, GPMI's, andere bewijsstukken, ...) ter plaatse
- Boekhoudkundige controle van de cijfergegevens in het Uniek Verslag.

Tijdens het jaar 2017 werden verschillende procedures ter zake vastgelegd en de opleiding van de inspecteurs werd uitgevoerd, zodat deze specifieke GPMI-controles operationeel zijn vanaf 2018.

Diverse

- De concretisering van de controle van de knipperlichten ter plaatse
- De aanwerving van inspecteurs, specifiek voor de analyse van de processen
- De verdere ontwikkeling van het project Memopoint

Analyse van de effectieve uitvoering van de planning

Voorwoord

Een inspectrice van het Nederlandstalige team is arbeidsongeschikt sinds juni 2016 en dit werd verlengd tijdens het volledige jaar 2017.

Haar sector werd herverdeeld onder haar collega's, er moesten dus prioriteiten worden overwogen in verband met de te controleren OCMW's.

Bij de dienst inspectie zijn er eveneens mensen vertrokken en waren er nieuwe aanwervingen.

Een Nederlandstalige inspectrice heeft haar samenwerking met de POD MI op 1 april 2017 stopgezet om een nieuwe richting te geven aan haar persoonlijk en beroepsleven.

Vanaf oktober 2017 zijn 5 collega's bij het team gekomen, waarvan 4 om, in de eerste plaats, de procesanalyse in de OCMW's uit te voeren.

De planning

Van alle geplande inspecties in 2017 werden er 98% uitgevoerd; de verklaring voor de 2% niet uitgevoerde controles is o.a.:

- de afwezigheden van inspecteurs omwille van ziekte
- opleidingen met name de nieuwe medewerkers
- verwerking 6-maandelijks feedbacklijsten op de knipperlichten
- sommige geplande OCMW's werden op vraag van het OCMW overgedragen naar de planning van 2018
- ...

De opvolging van de inspecties (verslagen - eventuele verbeteringen) wordt regelmatig gecontroleerd door de diensthoofden op basis van een specifieke boordtabel die de inspecteurs moeten invullen aan het einde van elke inspectie.

Analyse van de opvolgingstabel

88 % van de teruggevorderde toelagen op basis van uitgevoerde inspecties werden verwerkt binnen de POD MI.

Bij het schrijven van dit jaarverslag werd 12 % van de uitgevoerde inspecties nog niet opgevolgd; het betreft hier voornamelijk inspecties die werden uitgevoerd op het einde van 2017, waarvoor de rechtzetting nog niet in onze informatica toepassing werd ingegeven omwille van de vraag door de OCMW's naar bijkomende informatie of omwille van betwisting van de inspectie.

2. ANALYSE VAN DE RESULTATEN PER SOORT INSPECTIE

2.1. MEDISCHE KOSTEN, FARMACEUTISCHE KOSTEN EN ZIEKENHUISKOSTEN

Deze controle heeft betrekking op de subsidies die door de POD MI aan de OCMW's worden toegekend in het kader van de wet van 2/04/1965 en van het ministerieel besluit van 30/01/1995 voor de medische en farmaceutische kosten en buiten een verzorgingsinstelling, enerzijds, en de ziekenhuiskosten, anderzijds.

Gecontroleerde OCMW's:

In 2017 werd een controle gepland in 285 OCMW's .

- Er werden 280 inspectie afgesloten.
- 5 inspecties werden overgedragen naar 2018

Dit betekent dat 98 % van de planning 2017 werd uitgevoerd. In totaal komt dit overeen met 48 % van de OCMW's die voor deze materie gecontroleerd werden.

Gecontroleerde toelagen:

De totale toelage medische kosten voor de dossiers die in 2017 gecontroleerd werden bedroeg 72.535.930,20 €.

Terugvorderingen :

Tijdens deze inspecties werd een totaalbedrag van 1.319.807,52 € aan teveel geïnde toelagen gerecupereerd. Het betreft een gemiddelde recuperatie van 4.713,60 € per OCMW, waarbij 79 OCMW's (28%) foutloos bleven en 20 OCMW's (7%) geconfronteerd werden met een terugvordering groter dan 10.000 €. Dit bedrag maakt 1,82% uit van de gecontroleerde subsidie (vergelijkingsjaar 2015, gezien voor dit jaar de meeste controles gebeurden).

Gecontroleerde boekjaren :

Het laatste gecontroleerde jaar bij de 280 gecontroleerde OCMW's is 2012, 2013, 2014, 2015 of 2016.

De verdeling van de afgesloten jaren is de volgende:

2 controles tot en met 2012

10 controles tot en met 2013

98 controles tot en met 2014

169 controles tot en met 2015

1 controle tot en met 2016

Vaststellingen in verband met de uitgevoerde controles:**Extrapolaties**

Vanaf een bepaald bedrag, dat wordt vastgelegd volgens de grootte van het OCMW, worden alle facturen gecontroleerd. Onder dit bedrag wordt enkel een steekproef gecontroleerd. Wanneer de steekproef een bepaald aantal fouten aantoont, voert de inspecteur een extrapolatie uit. De extrapolatie wordt uitgevoerd per soort kosten dat wordt gecontroleerd.

In onderstaande tabel wordt een overzicht gegeven per jaar en per soort kost van het percentage van de gecontroleerde OCMW's waarbij er een extrapolatie gebeurde:

Soorten kosten	Jaar 2015	Jaar 2016	Jaar 2017
Medische kosten	15%	10%	10%
Farmaceutische kosten	21%	16%	12%
Ambulante ziekenhuiskosten	14%	6%	9%
Hospitalisatiekosten	5%	2%	1%

Het is logisch dat het percentage extrapolaties bij de hospitalisatiekosten laag is. Het is enerzijds namelijk zo dat gezien de grootte van de facturen bij hospitalisaties deze quasi allemaal gecontroleerd worden, en anderzijds zijn er door de invoering van MediPrima veel minder te controleren hospitalisatiekosten. Enkel bij OCMW's met ziekenhuizen op hun grondgebied zijn er ook vele "kleine" hospitalisatiekosten, waarvan een steekproef gecontroleerd wordt en waar dus een extrapolatie op toepassing kan zijn.

Opmerkingen

Hieronder vindt u een beschrijving van de meest gemaakte opmerkingen in de verslagen van de inspectiedienst. In onderstaande tabel staat het percentage vermeld hoe vaak deze opmerking in 2015, 2016 en 2017 werd gegeven aan de OCMW's:

	JV 2015	JV 2016	JV 2017
Terugbetalingsregels ziekteverzekering en wet 2/04/1965 worden niet gevolgd	49%	35%	33%
Het sociaal onderzoek vindt zijn weerslag niet in duidelijke en concrete sociale verslagen	37%	27%	31%
Administratieve fouten	17%	17%	15%
Fouten tegen de verzekerbaarheid	23%	15%	16%
Niet vergoedbaar remgeld wordt teruggevorderd van de POD MI	25%	12%	10%
Er is voor de onderzochte dossiers geen ondertekende aanvraag tot steun aanwezig	13%	11%	14%
Waar nodig werd de borgstelling/garantstelling niet onderzocht	17%	11%	13%
Afwezigheid van (detail)facturen	12%	13%	13%
Attesten dringende medische hulp ontbreekt regelmatig	6%	9%	5%

Facturen werden dubbel betoelaagd	9%	4%	4%
Betaalbewijzen waren regelmatig afwezig	3%	6%	3%
Opvolging tewerkstellingssituatie	16%	11%	10%
Aanbeveling huisbezoeken	30%	13%	16%
Beslissing/kennisgeving afwezig of niet leesbaar (notulen)	-	7%	11%

De belangrijkste opmerkingen verdienen een uitleg:

1. *Terugbetalingsregels ziekteverzekering en wet 2/04/1965 worden niet gevolgd:*

Deze opmerking wordt vaak gegeven omdat vele OCMW's nog fouten maken tegen de terugbetalingsregels van de ziekteverzekering. Over het algemeen kunnen we stellen dat de grote OCMW's nauwkeuriger werken met betrekking tot de vergoedbaarheid van de medische kosten (opzoeken nomenclatuurnummers, vergoedbaarheid medicijnen, enz.). De kleinere OCMW's beschikken niet over gespecialiseerd personeel die de kennis hebben over hetgeen kan terugbetaald worden door de POD MI.

De evolutie van de extrapolaties is bijgevolg is een betrouwbaar gegeven om te meten of er op dit vlak vooruitgang geboekt is. In het bijzonder is het aantal extrapolaties voor de farmaceutische kosten een goede indicator omdat de al dan niet terugbetaling voor deze kosten het meest moeilijke is van alle medische kosten.

De onderstaande tabel toont aan dat ondanks een stijging van het totaal aantal medische kosten, het aantal extrapolaties vermindert inclusief de kleine OCMW's

2. *Gebrek aan duidelijke en concrete sociale verslagen die het sociaal onderzoek weergeven*

In 2013 heeft de dienst Inspectie een meer systematische controlemethode ingevoerd van de sociale dossiers. Het aantal gecontroleerde dossiers wordt berekend in functie van de grootte van het OCMW of van de vroeger aangehaalde problemen (bijv. 6 dossiers voor een klein OCMW, 12 voor een middelgroot en 18 voor een groot OCMW). Sinds 2014 worden de sociale dossiers systematisch gecontroleerd in alle OCMW's die geïnspecteerd werden. Bijgevolg is het logisch dat de opmerking vaak terugkomt. We kunnen stellen dat het niveau van de sociale verslagen lager is dan dat van de RMI-verslagen waarbij de behoefte en leefsituatie diepgaander onderzocht wordt. Dit wordt voornamelijk vastgesteld in dossiers medische kosten van personen die in LOI-opvang verblijven. Daarentegen werd er voor een stijgend aantal OCMW's vastgesteld dat voor de personen die illegaal verblijven, de sociale verslaggeving aan kwaliteit verbetert.

In 2017 hebben wij voor dit punt een verhoging van het aantal gemaakte opmerkingen vastgesteld. Uit de verschillende stukken in de dossiers werd er vastgesteld dat de situatie van de begunstigde goed werd opgevolgd maar dit komt niet tot uiting in de uitwerking van de sociale verslagen. De maatschappelijke werkers lichten de sociale situatie in de Raad voor Maatschappelijk Welzijn mondeling toe maar in het sociaal verslag wordt dit niet voldoende uitgewerkt.

De inspecteurs beklemtonen tijdens de debriefing na de controle, het belang van deze verslaggeving.

Bij veel OCMW's waar er in het verleden een debriefing plaats vond, merkt de inspectiedienst op dat er rekening gehouden werd met de opmerkingen en er vooruitgang wordt geboekt.

3. *Administratieve fouten:*

Het betreft hier veelal het aangeven van ziekenhuiskosten onder de rubriek van de ambulante ziekenhuiskosten. Dit onderscheid is van belang betreffende de terugbetaling van de kosten: bij ambulante ziekenhuiskosten (er vindt geen overnachting plaats in het ziekenhuis) wordt het remgeld niet terugbetaald als de begunstigde een inkomen heeft van minstens het equivalent leefloon. Bij ziekenhuiskosten (overnachting) is er wel steeds terugbetaling van het remgeld.

Een andere administratieve fout die voorkomt (maar veel minder dan wat hierboven aangehaald werd) is het indienen van ziekenhuiskosten op het formulier DI (dokterskosten & apothekerskosten).

Een derde administratieve fout die vaker voorkomt is het aangeven van kosten op de verkeerde maand. De maand dat de zorgen verstrekt worden bepaalt de datum waarop de kosten moeten ingediend worden. Er zijn nog een aantal OCMW's die de kosten soms inbrengen op de maand dat de facturen bij hen toekomen. In 2017 werd er een daling in vergelijking met de vorige jaren vastgesteld.

4. Fouten tegen de verzekeraar:

In het geval van aansluitingen met terugwerkende kracht bij een ziekenfonds maken sommige OCMW's te weinig de reflex om de reeds gevraagde kosten aan de POD MI in mindering te brengen. Gezien het residuaire karakter van de OCMW-hulp moet eerst het ziekenfonds voor de gemaakte kosten aangesproken worden. Het komt soms nog voor dat er kosten worden teruggevraagd aan de POD MI voor personen die aangesloten kunnen worden bij het ziekenfonds. Dit dienen de OCMW's steeds te controleren doormiddel van de raadpleging van de KSZ-stromen; zij dienen namelijk periodiek nagaan of iemand kan aangesloten worden bij het ziekenfonds. In dit opzicht is het niet uitzonderlijk dat een OCMW niet de stap zet naar aansluiting bij een tewerkstelling van een begunstigde. Tenslotte herinneren wij dat de verzekeraar in hun land van oorsprong dient te worden nagegaan via de HZIV, hetgeen door sommige OCMW's niet altijd gebeurt.

5. Niet vergoedbaar remgeld wordt teruggevorderd van de POD MI:

Wanneer de begunstigde en/of diens partner een inkomen heeft van minstens het equivalent leefloon van zijn categorie wordt het remgeld niet terugbetaald door de POD MI. Vele OCMW's houden hier rekening mee, maar gezien het complexe karakter van dit gegeven worden er hier ook regelmatig fouten gemaakt. Sommige OCMW's kozen er resoluut voor het remgeld nooit terug te vragen van de POD MI. Andere kozen er dan weer voor het remgeld wél steeds terug te vorderen van de POD MI, of toch zeker voor bepaalde soorten kosten (vaak de apothekerskosten) en laten het aan de inspectiedienst over om terug te vorderen wat niet gesubsidieerd mocht worden.

Bij steeds meer OCMW's merken we dat er rekening gehouden wordt met het remgeld bij niet-zielenhuiskosten, wat haaks staat op de vaststelling dat dit bij dossiers Mediprima soms niet in orde blijkt te zijn (zie 2.2). Dit heeft mogelijk te maken met het feit dat de persoon die de medische kaart aanmaakt niet op de hoogte is van het belang van het inkomen bij de aanmaak van de medische kaart (bvb doordat er niet intern gecommuniceerd werd dat iemand een inkomen heeft gelijk aan of hoger dan het leefloon).

In 2017 heeft de inspectiedienst minder opmerkingen geformuleerd betreffende de medische en farmaceutische kosten ingediend met formulieren D ; dit in tegenstelling tot de vele fouten die worden vastgesteld bij de nieuwe toepassing Nova Prima (Cfr. punt 2.2). Een mogelijke verklaring hiervan is de slechte communicatie tussen de sociale dienst en de administratie dienst die instaat voor de opmaak van de medische kaart (bijvoorbeeld; de sociale dienst heeft de administratie niet doorgegeven dat een persoon een inkomen hoger of gelijk aan het leefloon heeft).

6. Er is voor de onderzochte dossiers geen ondertekende aanvraag tot steun aanwezig:

Het foutenpercentage van 14 % heeft hoofdzakelijk betrekking op niet wettig verblijvende personen, maar waarbij er geen formele aanvraag tot hulp werd ingediend; enkel het attest dringende medische hulp afgeleverd door de geneesheer werd als aanvraag gebruikt. De inspecteur heeft tijdens de controle er steeds de aandacht van de OCMW's op gevestigd dat er een steunaanvraag in het dossier aanwezig dient te zijn. Het gaat hier vanzelfsprekend niet om (uitzonderlijke) gevallen van personen die onbekwaam zijn om een steunaanvraag in te dienen (bijvoorbeeld personen in coma).

7. Waar nodig werd de borgstelling/garantstelling niet onderzocht:

Wanneer iemand afkomstig is van een visumplichtig land, geen asielzoeker is en nog geen 2 jaar in België verblijft vallen de kosten ten laste van de eventuele borgsteller. Het is een belangrijk deel van het sociaal onderzoek dit, in voorkomend geval, na te vragen bij DVZ. In veel gecontroleerde dossiers waar de borgstelling moest worden bevestigd gebeurde dit niet. In de controles van 2017 is op dit vlak nog geen verbetering vastgesteld in vergelijking met de vorige jaren. De creatie van een gegevensstroom « aanwezigheid borgsteller » in de KSZ zou voor de OCMW's wel administratieve werklast wegnemen en het aantal OCMW's die dit deel van het sociaal onderzoek niet doen verminderen.

8. Aanbeveling huisbezoeken:

De resultaten van huisbezoeken worden niet standaard vermeld in sociale verslagen, al zijn die vaak wel voorzien in de OCMW-procedure. Huisbezoeken zijn in het kader van de ten laste name van medische kosten niet verplicht, maar de grote meerderheid van de OCMW's voorzien hier wel in. In het algemeen kan gesteld worden dat bij die OCMW's waar (regelmatige) huisbezoeken tot de standaardprocedure behoren, het niveau van de sociale dossiers hoger in te schatten valt dan bij die OCMW's die geen of zeer weinig huisbezoeken doen. Dit komt omdat op basis van huisbezoeken er informatie verzameld kan worden die verklaringen van de begunstigde staven én de behoeftigheidssituatie makkelijker aantoonbaar is, zeker in het geval van illegale steunvragers. OCMW's die wat betreft hun sociale dossiers onvoldoende scores zijn tevens OCMW's die huisbezoeken nog niet ingebouwd hebben in hun standaardprocedure.

9. Opvolging tewerkstellingssituatie:

Vanaf het moment dat de begunstigde een arbeidsvergunning krijgt, dient het OCMW de tewerkstelling op te volgen. Het is immers zo dat vanaf iemand werkt de aansluitbaarheid bij het ziekenfonds moet onderzocht worden. De controles in 2017 hebben aangetoond dat meer en meer OCMW's de gegevens van de kruispuntbank (stroom DIMONA) bij de opmaak van hun dossiers medische kosten raadplegen. Bij veel OCMW's werd dit voorzien in hun interne controle procedures. Echter het resultaat van deze raadpleging komt vaak niet tot uiting in hun sociale verslaggeving.

10. Beslissing/kennisgeving afwezig of niet leesbaar (notulen):

Als het OCMW kosten indient bij de POD MI of een medische kaart aanmaakt, dan is er hiervoor een raadsbeslissing nodig. Hierbij gaat de inspectie na of deze beslissing genomen werd, hiervan kennis gegeven werd aan de aanvrager en of de periodes waarvoor kosten worden ingediend gedekt zijn door een beslissing. Tenslotte wordt er nagegaan of de kennisgeving van de beslissing leesbaar is voor de aanvrager (bijvoorbeeld nakijken dat niet de notulen van de Raad verstuurd worden).

Sinds 2 jaar wordt er door de inspectiedienst een bijzondere aandacht besteed aan de beslissingen en kennisgevingen; deze dienen de begunstigde de juiste informatie te verstrekken. Hierdoor zijn er voor dit item enkel gegevens beschikbaar vanaf 2016.

Bij de debriefing na het uitvoeren van een inspectie, dringen de inspecteurs aan op het belang van een goede leesbaarheid van deze beslissingen en kennisgevingen.

2.2 CONTROLE DOSSIERS BETOELAAGD VIA MEDIPRIMA:

Het betreft de controle van een steekproef van sociale dossiers waarvoor het OCMW in 2015 een medische kaart heeft afgeleverd. In 2017 werden bij deze nieuwe controle medische kosten de eerste 184 OCMW's gecontroleerd.

Inhoudelijk is de controle van een dossier ingebracht via de Mediprima toepassing hetzelfde als de controle van een dossier waarvoor men een terugbetaling van medische kosten aanvraagt in de klassieke informatica toepassing. Op basis van het uitgevoerde sociaal onderzoek en de bewijsstukken in het dossier onderzoekt de inspectiedienst of de begunstigde voldoet aan de wettelijke voorwaarden om de medische kosten ten laste te nemen.

De eerste vaststellingen zijn dat de dossiers Mediprima niet anders zijn opgebouwd dan de andere dossiers medische kosten. In vele gevallen is dit logisch, omdat er voor veel begunstigden nog kosten in de twee toepassingen worden aangevraagd.

Als een dossier niet in orde is dan gaat het meestal om een dossier waarbij het OCMW zich uitsluitend baseert op gegevens die door het ziekenhuis worden verstrekt, zonder deze te verifiëren of te vervolledigen, soms zelfs zonder contact gehad te hebben met de patiënt.

Deze problematiek deed zich echter ook reeds voor toen Mediprima nog niet in voege was, en is dus niet toe te schrijven aan Mediprima op zich. Een andere vaststelling is dat het OCMW op de medische kaart uitzonderlijk aangeeft of iemand een inkomen heeft.

Het gevolg is dat remgelden daardoor betoelaagd worden, terwijl deze niet ten laste kunnen genomen worden in geval van ambulante ziekenhuiskosten.

Vanaf het controlejaar 2018 gaat het aantal OCMW's waarvan Mediprima dossiers gecontroleerd worden omhoog. Er gaat dan ook een beter zicht zijn op de terugvorderingen in het kader van Mediprima en de reden van terugvordering.

2.2. BOEKHOUDKUNDIG GEDEELTE VAN DE WET VAN 02 /04/1965 BETREFFENDE DE TENLASTENEMING VAN DE STEUN VERLEEND DOOR DE OCMW's

Deze controle heeft betrekking op de toelagen die door de POD MI aan de OCMW's worden toegekend in het kader van voornoemde wet van 02/04/1965 en van het ministerieel besluit van 30/01/1995 tot regeling van de terugbetaling door de Staat van de kosten van de dienstverlening door de openbare centra voor maatschappelijk welzijn toegekend aan een behoeftige die de Belgische nationaliteit niet bezit en die niet in het bevolkingsregister is ingeschreven.

Gecontroleerde OCMW's

In 2017 werden 259 controles van OCMW's gepland.

- 256 controles werden uitgevoerd.
- 3 geplande controles werden overgedragen naar de planning van 2018.

Dit betekent dat 98,84 % van de planning 2017 werd uitgevoerd en 43,46 % van de OCMW's in België werd gecontroleerd.

Toelagen voor het jaar 2017:

De staatstoelagen voor het jaar 2017 bedraagt 108.081.593,19€. (Equivalent leefloon, kinderbijslag, geboortepremie en huisvestingskosten).

Terugvordering

Via de in 2017 uitgevoerde controles werden toelagen voor een bedrag van 1.030.242,52 € teruggevorderd.

Deze terugvordering heeft betrekking op de volgende vaststellingen:

- Verschil met OCMW-uitgaven: geen uitgaven in de OCMW-boekhouding, maar aangifte en betoelaging bij de POD MI.

- OCMW-ontvangsten: de ontvangsten werden niet doorgegeven aan de POD MI.

Dit bedrag maakt 0,95 % uit van de totale subsidies voor het jaar 2017.

Voor 154 gecontroleerde OCMW's werd er niets teruggevorderd. Tenslotte hebben 20 OCMW's geen enkele toelage ontvangen voor de geplande jaren.

Gecontroleerde boekjaren

Het aantal gecontroleerde boekjaren hangt af van de grootte van het OCMW.

Het laatst gecontroleerde boekjaar per OCMW is ofwel 2012, 2013, 2014 of 2015. De afgesloten jaren worden als volgt verdeeld:

1 controle tot 2012

1 controles tot 2013

32 controles tot 2014

222 controles tot 2015

Vaststellingen naar aanleiding van de uitgevoerde controles

Deze controle geeft geen aanleiding meer tot specifieke moeilijkheden.

In de meeste OCMW's neemt zij de vorm aan van een controle van alle uitgaven en ontvangsten.

Bij OCMW's die nog een groot aantal dossiers behandelen, gebeurt de controle op basis van een steekproef waarbij het resultaat volgens de regels in de inspectiehandleiding geëxtrapoleerd wordt.

Door het gebruik van geactualiseerde lijsten die de dienst ICT ter beschikking stelt van de inspecteurs verlopen de controles nu vlotter en is de kans op rekenfouten kleiner.

2.3. BOEKHOUDKUNDIG GEDEELTE VAN DE WET VAN 26/05/2002 BETREFFENDE HET RECHT OP MAATSCHAPPELIJKE INTEGRATIE

Deze controle heeft betrekking op de toelagen die door de POD MI aan de OCMW's worden toegekend in het kader van de wet van 26/05/2002 betreffende het recht op maatschappelijke integratie.

Gecontroleerde OCMW's

In 2017 was gepland dat 290 OCMW's moesten worden geïnspecteerd.

- Er werden 284 inspecties afgesloten.
- 6 inspecties werden niet uitgevoerd.

Op het einde van het boekjaar werd 98 % van de planning 2017 uitgevoerd, wat betekent dat 48 % van de OCMW's in België werd gecontroleerd, hetzij 1% minder dan in 2016, maar het aantal gecontroleerde OCMW's blijft elk jaar relatief stabiel.

Gecontroleerde subsidie

Een totale toelage van **945.150.804,70 €** werd in 2017 toegekend aan alle OCMW's.
Het gecontroleerde bedrag is **742.867.856,79 €**,
ofwel 79 % van de totale toelagen
iets minder dan 6 % van de ontvangen toelagen werd in 2017 minder gecontroleerd dan in 2016.

112 OCMW's hebben een toelage van meer dan 1 000 000 € genoten.
77 van deze OCMW's werden gecontroleerd voor een totale toelage van 679.301.231,50 €

Terugvordering

Tijdens deze inspecties werd een totaalbedrag van **5.694.272,58 €** teveel geïnde toelagen door de OCMW's teruggevorderd voor de gecontroleerde jaren.
Dit bedrag maakt 0,77 % uit van de gecontroleerde toelage, ofwel een nieuwe dalende tendens in vergelijking met 2016, die verklaard wordt door een zeer lage terugvordering bij het OCMW van Brussel. Voorheen ging dit OCMW niet systematisch over tot de terugbetaling van de sommen die verschuldigd zijn aan de Staat (het wachtte op de controle van de inspectie hiervoor), maar sinds het boekjaar 2016 gaat het voortaan over tot de spontane terugbetaling van haar ontvangsten die verschuldigd zijn aan de Staat.
Deze vaststelling is de afspiegeling van een steeds nauwere samenwerking van de OCMW's die de aanbevelingen vermeld in de inspectieverslagen steeds beter opvolgen.

Gecontroleerde boekjaren

Het laatste gecontroleerde jaar per OCMW gaat van 2012 tot 2015 volgens de OCMW's.

De verdeling van de afgesloten jaren is de volgende:

- 1 controle tot 2012
- 3 controles tot 2013
- 43 controles tot 2014
- 237 controles tot 2015

Brussels Hoofdstedelijk Gewest

Voor het Brussels Gewest dat een totale subsidie vertegenwoordigt van **267.211.526,52 €** in 2017 werden 13 OCMW's gecontroleerd.

De terugvordering in verband met deze OCMW's bedraagt **1.662.276,89 €**, ofwel 29% van de totale terugvordering in 2017.

Opmerkingen en aanbevelingen die het vaakst voorkomen naar aanleiding van de controles

- controle van de ontvangsten op begunstigden

Wanneer de OCMW's hun ontvangsten op begunstigden niet bekendmaken, bevelen de inspecteurs hen aan om dit te doen om zo te vermijden dat de terugvorderingen inspectie overgedragen worden naar een begrotingsjaar dat verschilt van dat waarop deze terugvorderingen betrekking hebben.

- Verkeerd gebruik van de formulieren C en D (formulieren nodig voor de overdracht van informatie aan de POD MI en aan de aanvragen/terugbetalingen van subsidies)

De POD MI heeft de OCMW's duidelijke instructies gegeven over de kennisgeving aan de Staat van de uitgaven en ontvangsten van begunstigden via de verschillende online formulieren. Wanneer het OCMW deze instructies niet volgt en de informatie over de ontvangsten van begunstigden niet of verkeerd aangeeft, zal niet enkel het werk van de inspectie complexer worden, maar bovendien loopt het OCMW het risico om twee maal eenzelfde ontvangst te moeten terugbetalen, hetgeen steeds regelmatig voorkomt.

Bovendien betalen bepaalde OCMW's, op die manier, aan de Staat de ontvangsten terug die nog niet werden geïnd.

Hierdoor missen deze OCMW's dossierkosten en eventuele GPMI-subsidies in verband met deze dossiers die dan automatisch worden teruggevorderd door het informaticasysteem, terwijl zij er recht op hebben.

- Controle van de uitgaven

Wanneer er verschillen worden vastgesteld in de vergelijking tussen de cijfers uitgaven/ontvangsten van het OCMW en de cijfers van de POD MI bevelen de inspecteurs aan om een maandelijkse vergelijking uit te voeren, via een Exceltabel, op basis van de maandelijkse staten die de POD MI naar de E. box van het OCMW stuurt.

Deze opmerkingen worden jaar na jaar herhaald, maar er moet worden opgemerkt dat, over het algemeen, de controle van het boekhoudkundige gedeelte van de wet van 26 mei 2002 betreffende het recht op maatschappelijke integratie weinig opmerkingen oplevert over het aantal gecontroleerde OCMW's.

2.4. JURIDISCH GEDEELTE EN JURIDISCHE PROCEDURE VAN DE WET VAN 26/05/2002 BETREFFENDE HET RECHT OP MAATSCHAPPELIJKE INTEGRATIE

Deze controle heeft betrekking op de juiste toepassing door de OCMW's van de bepalingen, zoals voorzien in de wet van 26/05/2002 betreffende het recht op maatschappelijke integratie. Deze controle gebeurt door de analyse van een willekeurige selectie van dossiers.

De inspectie van deze RMI-dossiers heeft betrekking op verschillende aspecten:

- De naleving, door de OCMW's, van de procedure inzake het recht op maatschappelijke integratie
- Het onderzoek, in deze dossiers, van de toekenningsvoorwaarden betreffende het recht op maatschappelijke integratie
- de correcte betaling, voor deze geselecteerde dossiers, van het juiste bedrag van het leefloon dat verschuldigd is aan de gerechtigden
- Het juiste percentage en bedrag van de federale subsidies voor deze geselecteerde dossiers

Gecontroleerde OCMW's

In 2016 was gepland dat 246 OCMW's moesten worden geïnspecteerd.

- **Er werden 229 inspectie afgesloten.**
- **17 inspecties werden niet uitgevoerd** (een langdurige afwezigheid van één van de inspecteurs rechtvaardigt deze niet-uitgevoerde inspecties)

Op het einde van het boekjaar werd **93,08 %** van de planning 2017 uitgevoerd, wat betekent dat **38,87 %** van de OCMW's in België werd gecontroleerd voor een totaal **4 404** dossiers (wat overeenkomt met 200 dossiers meer dan in 2016).

Terugvordering

Tijdens deze inspecties werd een totaalbedrag van **502 956,88 €** teveel geïnde subsidie door de OCMW's teruggevorderd voor de gecontroleerde jaren.

Analyse

Op 4.404 gecontroleerde dossiers werden 4.287 fouten/opmerkingen vastgesteld/geformuleerd, wetende dat in eenzelfde dossier meerdere fouten konden worden vastgesteld.

Onderstaande tabel heeft betrekking op de fouten/opmerkingen die werden vastgesteld tijdens de inspecties. Er werd een vergelijkend overzicht opgesteld van de voorbije 6 jaren.

Vergelijkende tabel 2012 - 2013 - 2014 - 2015 - 2016 - 2017						
Soort fouten of opmerkingen	Percentage 2012	Percentage 2013	Percentage 2014	Percentage 2015	Percentage 2016	Percentage 2017
Procedure en bijhouden van de dossiers	44%	62 %	70%	68,9%	69,9%	66,2%
Individuele integratieprojecten	19%	14%	13%	17,5%	16,9%	19%
Daklozen	4%	2%	1,3%	2,3%	2,5%	2,1%
Vreemdelingen niet ingeschreven in het VR	1%	0,42%	2,3%	0,3%	Automatische geïnformateerde controle	Automatische geïnformateerde controle
Subsidies	8%		2,1%		5,4%	5,6%
Alimentatievorderingen	1%	0,55%	0,7%	0,3%	0,1%	0,1%
Art. 35		0,40%	1,0%	0,5%	1,2%	0,8%
Andere	2%	14,72%	10%	1,1%	3,8%	6,1%

Jaar 2017

	Aantal fouten	%
PROCEDURE EN BIJHOUDEN VAN DE DOSSIERS	2839	66,22%
GPMI	816	19,03%
DAKLOZEN	90	2,09%
Alimentatievorderingen	4	0,09%
Art. 35	36	0,83%
Subsidies	241	5,62%
Diverse	261	6,08%
TOTALEN	4287	

Grondige analyse van de procedure:	Aantal fouten	%
Ontvangstbevestiging	142	5,00%
aanvraag	289	10,17%
Huisbezoek	485	17,08%
Sociaal onderzoek	604	21,27%
Bewijsstukken	88	3,09%
Kennisgevingen	507	17,85%
Toekenning	212	7,46%
Intrekking	63	2,21%
Weigering	79	2,78%
Billijkheid werkbereidheid	71	2,50%
Controle KSZ	299	10,53%

(*): Er kunnen verschillende fouten/opmerkingen worden vastgesteld in een en hetzelfde dossier

Zoals hierboven aangeduid heeft **66,2 %** van de vastgestelde

fouten of geformuleerde opmerkingen betrekking op de procedure betreffende het recht op maatschappelijke integratie en op het bijhouden van de sociale dossiers.

Dit cijfer blijft de laatste 6 jaar hoog.

De opmerkingen en aanbevelingen hebben hoofdzakelijk betrekking op het sociaal onderzoek (21,27%), op de kennisgevingen (17,85%), op de huisbezoeken (17,08%), het indienen van de aanvragen (inclusief de ontvangstbevestigingen) (15,17%) en de controle van de KSZ-stromen (10,53%).

- De opmerkingen over het sociaal onderzoek hebben betrekking op de inhoud ervan:
  - de analyse van de bestaansmiddelen waarvoor de OCMW's op een opdringerige en ongepaste manier alle rekeninguittreksels van de aanvrager eisen,
  - de analyse van de sociale toestand van de aanvraag, vaak op een laconieke manier die meestal bestaat uit het "kopiëren/plakken" van het ene jaar naar het andere.
  - **De voorstellen tot tussenkomst van de maatschappelijk werker zijn vaak niet gemotiveerd en/of bestaan soms niet**
- Wat de beslissingen/kennisgevingen betreft, hebben de opmerkingen betrekking op de inhoud ervan (bijv. onjuiste formulering, berekeningswijze van de ontbrekende bestaansmiddelen, ...) en/of het ontbreken ervan in het dossier.
- Wat de huisbezoeken betreft, hebben de opmerkingen betrekking op het ontbreken hiervan, maar ook op het ontbreken van het verslag ervan. Een groot aantal maatschappelijk werkers duiden in het sociaal onderzoek immers niet aan of het bezoek werd uitgevoerd en, indien dit niet het geval is, leggen zij er de redenen niet van uit.
- Wat het indienen van de aanvragen betreft, wordt vastgesteld dat zij niet systematisch worden geregistreerd of slechts worden geregistreerd vanaf het ogenblik dat de aanvrager opdaagt voor de vastgelegde afspraak; wat de ontvangstbevestigingen betreft, kon in 5 % van de dossiers worden aangetoond dat zij werden afgeleverd en/of dat de datum van indiening van de vermelde aanvraag correct was.
- Wat de raadpleging van de KSZ-stromen betreft (wettelijk verplicht sinds 2014), hebben de opmerkingen betrekking op het ontbreken van de raadplegingen van de stromen bij het sociaal onderzoek. **Talrijke OCMW's geven echter nog de voorkeur aan het opzoeken en toevoegen van stukken van de gebruikers**, terwijl de informatie in deze stukken vaak kan geraadpleegd worden via KSZ-stromen; dat kan vaak een motief tot weigering worden wanneer de aanvragers deze stukken niet bezorgen. In deze context herhaalt de inspectie de verplichting om de stromen te raadplegen en meer bepaald de inhoud **van de zogenaamde wet "Only Once"** die de administratieve verplichtingen van de burgers wil verminderen (wet van 5 mei 2014 houdende verankering van de unieke gegevensinzameling in de werking van de diensten en instanties die behoren tot of taken uitvoeren voor de overheid en tot vereenvoudiging en gelijkenschakeling van elektronische en papieren formulieren).

Grondige analyse van de GPMI:	Aantal fouten	%
GPMI niet aanwezig	77	9.43%
Onaangepaste inhoud	249	30.51%
Subsidieaanvraag buiten de datum van de ondertekening van het contract	197	24.14%
Contract – niet ondertekend – Niet gedateerd door alle partijen	79	9.68%
Ondertekend buiten termijn van 3 maanden voor jongeren van minder dan 25 jaar	7	0,85%
Evaluaties	183	22.42%
Jobstudenten	15	1.83%
Bewijsstukken (bijv. overeenkomst VDAB)	9	1.10%

Andere belangrijke opmerkingen of fouten zijn:

- *De geïndividualiseerde projecten voor maatschappelijke integratie (19,03%):* De opmerkingen die worden geformuleerd aan het einde van de inspecties hebben hoofdzakelijk betrekking op het ontbreken van het GPMI in het dossier, de inhoud die niet steeds is aangepast aan de doelstellingen van de gebruiker, subsidieaanvragen in verband met deze aangevraagde GPMI, terwijl zij niet aan de voorwaarden voldoen, evenals de evaluaties (onbestaand en/of zeer beknopt).

Merk op dat de controle 2017 betrekking had om de open dossiers in 2016 en vroeger. Het ging dus hoofdzakelijk om GPMI die werden opgesteld vóór de hervorming ter zake. Slechts vanaf de controles van het jaar 2018 zal het mogelijk zijn om een eerste gedetailleerde analyse te hebben over de invoering van deze hervorming door de OCMW's.

- *Subsidieaanvragen (5,62 %):* het probleem heeft te maken met de subsidie die door het OCMW wordt teruggevorderd bij de POD MI, maar die niet verschuldigd is en/of een subsidie die verschuldigd is aan het OCMW, maar die niet wordt teruggevorderd bij de POD MI.

Grondige analyse van de subsidieproblemen	Aantal fouten	%
Teruggevorderde, maar niet verschuldigde subsidie	136	3.17%

Tekort van het OCMW (heeft de verschuldigde subsidie niet gevraagd)	105	2.45%
---	-----	-------

- *Diversen (6,08 %)*

Grondige analyse van de diversen:	Aantal fouten	%
Installatiepremie die betrekking heeft op de Organieke Wet en niet op het RMI	3	1,14%
Analyse van de mogelijkheden en noden die niet aanwezig zijn, voorafgaand aan het GPMI	25	9.57 %
Probleem bij het in aanmerking nemen van de bestaansmiddelen van de samenwonenden	22	8.42 %
Jaarlijkse herziening heeft niet plaatsgevonden	95	36.39 %
De door de inspectie gevraagde bewijsstukken zijn niet aanwezig	31	11.87 %
Onwettige beslissingen tot schorsing van betaling	10	3.83 %
Andere	75	28.73 %

Zoals voor het jaar 2016 vloeien de meeste opmerkingen voort uit een gebrek aan administratieve opvolging in de dossiers en uit een gebrek aan kennis van de wetgeving.

➤ *Om deze moeilijkheden te verhelpen, doen de inspecteurs de OCMW's talrijke aanbevelingen:*

- kennis nemen van de gidsen, omzendbrieven die beschikbaar zijn op de website van de POD MI;
- een sociaal coördinator aanduiden (verantwoordelijke/diensthoofd) om de uniformiteit te waarborgen van de samenstelling en van het beheer van de dossiers en van de sociale verslagen in verband met de steunaanvragen;
- deelnemen aan de provinciale ontmoetingsdagen die twee maal/jaar georganiseerd door de POD MI, om te kunnen bijdragen aan de verschillende thema's die worden voorgesteld (bijv: GPMI, sociaal onderzoek, onthaal in de OCMW's, ...)

- Een beroep doen op de FrontOffice van de POD MI bij twijfel over de interpretatie van de wetgeving
- alle nodige vragen stellen tijdens de debriefing die de inspecteur houdt aan het einde van elke inspectie.

Ondanks deze talrijke aanbevelingen en hulpmiddelen moeten we echter vaststellen dat het aantal fouten elk jaar hoog blijft en dit ondanks het feit dat de adviserende missie die gevraagd werd aan de inspecteurs en de aanbevelingen in de inspectieverslagen intensiever worden toegepast.

Het blijkt dus noodzakelijk om nieuwe pistes te overwegen die het mogelijk maken om deze fouten te verminderen (zie algemene besluiten).

Een belangrijk element waar de dienst inspectie de aandacht op wil vestigen tenslotte is het aantal beslissingen tot schorsing van betaling, van weigering of van niet-wettelijke intrekkingen om verschillende redenen:

- Weigeringen tot toekenning van de steun, terwijl aan de voorwaarden is voldaan
- Het in aanmerking nemen van bestaansmiddelen, terwijl zij wettelijk zijn vrijgesteld
- Toekenningsvoorwaarden bovenop diegene die werden voorzien door de wet en die door de OCMW's aan hun cliënten worden opgelegd
- Opdringerige en onrespectvolle sociale onderzoeken tegenover de gebruikers, meer bepaald tijdens huisbezoeken
- Beslissingen tot schorsing van betaling van het LL zonder enige wettelijke basis
- De weigering op basis van het feit dat de gebruiker bewijsstukken voorlegt die niet noodzakelijk zijn om een beslissing te nemen

We merken ook de problematiek op die de dienst bevoegdheidsconflicten ondervindt in verband met het systematisch niet naleven van hun bevoegdheid door bepaalde OCMW's.

De inspectiedienst beschikt over geen enkel sanctiemiddel tegenover de OCMW's, in verband met deze slechte praktijken, omdat er geen enkele toelage wordt gevraagd bij de administratie; momenteel worden er enkel aanbevelingen geformuleerd in de inspectieverslagen. We moeten vaststellen dat deze aanbevelingen bij een bepaald aantal OCMW's effectief niet worden opgevolgd en opnieuw geformuleerd moeten worden bij elke controle.

Deze vastgestelde problemen zorgen er niet enkel voor dat de fundamentele sociale rechten niet correct en duurzaam kunnen worden gewaarborgd aan de OCMW-clianten, maar zij hebben eveneens een invloed op de motivatie van het inspectieteam dat zich vragen stelt over de zin van haar werk.

Naar het voorbeeld van artikel 9 van het KB van 17/05/2016 "tot bepaling van de criteria voor een evenwichtige spreiding over de gemeenten van de opvangplaatsen voor de asielzoekers" stelt de dienst inspectie voor dat er een financiële sanctie wordt overwogen tegen de OCMW's die de wet niet naleven.

Om deze analyse te beëindigen merken wij op dat de verbeteringen die aan de OCMW's werden gevraagd of die ambtshalve werden doorgevoerd door onze administratie in verband met het niet naleven van de voorwaarden die nodig zijn voor het verkrijgen van verhoogde toelagen en andere een niet te verwaarlozen financiële impact hebben op het vlak van door de Staat teruggevorderde subsidies, omdat zij met 74 % gestegen zijn tussen 2016 en 2017 (rechtzettingen voor een bedrag van 288.584,57 € in 2016 en 502.956,88 € in 2017).

2.5. HET SOCIAAL STOOKOLIEFONDS

De controle van het Sociaal Stookoliefonds werd uitgevoerd in het kader van de programmawet van 27/12/2004 en van verschillende bepalingen van de wet van 20/07/2005. De middelen van dit fonds worden door de sector ter beschikking gesteld van de OCMW's.

De dienst Inspectie voert een dubbele controle uit, namelijk:

1. de controle van het recht en van de procedure betreffende een steekproef van dossiers. Deze controle wordt uitgevoerd in overeenstemming met de richtlijnen waarin voorzien is in de inspectiegids;
2. De boekhoudkundige controle: die bestaat uit een vergelijkende analyse tussen alle ontvangsten en uitgaven vermeld in de boekhouding van het OCMW en die werden bekendgemaakt aan de POD MI. (op basis van het grootboek van de uitgaven en van het begrotingsartikel bepaald door de gewesten).

Gecontroleerde OCMW's

In 2017 werden 154 controles van OCMW's gepland.

- 148 controles werden uitgevoerd.
- 6 geplande controles werden overgedragen op de planning van 2018.

Dit betekent dat 96,10 % van de planning 2017 werd uitgevoerd en 25,13 % van de Belgische OCMW's werd gecontroleerd.

Gecontroleerde boekjaren

De in 2017 uitgevoerde controles hebben betrekking op de periode 2015.
De frequentie van de controles is 1 maal om de 3 jaar.

Totaal van de subsidies 2015

In 2015 bedroeg het totaal van de aan de OCMW's toegekende subsidies 17.967.270,64 €

Terugvordering

5079,24 € werd teruggevorderd.

Dit bedrag vertegenwoordigt 0,028 % van het totaal van de subsidies voor het jaar 2015.

Algemene opmerkingen

Na verschillende jaren van controle werd vastgesteld dat het merendeel van de OCMW's de procedure voor de toekenning van deze premie goed naleven.

De terugvorderingen zijn onder meer te wijten aan:

- een financieel verschil tussen de cijfers uit de boekhouding van het OCMW en de betaalstaten van de POD MI

- geen bewijsstukken i.v.m. statuut (o.a. verhoogde tegemoetkoming voor alle gezinsleden of inkomsten) maw betrokkene voldoet niet aan de doelgroep
- petroleum type B geleverd i.p.v. verwarmingspetroleum type C
- aanvraag gebeurde 60 dagen na de levering
- geen sociaal verslag

Bij de controle van uitgaven stelden wij regelmatig een verschil vast tussen de cijfers uit de boekhouding van het OCMW en de betaalstaten van de POD MI. Dit verschil is meestal geen reëel verschil van te veel of te weinig ontvangen toelagen maar het is enkel een boekhoudkundig verschil omdat sommige OCMW's zich niet baseren op de beslissingsdatum om te boeken in een bepaald boekjaar maar op de datum van betaling. De aangiften per jaar dienen te gebeuren op basis van de beslissingsdatum.

2.6 PARTICIPATIE EN SOCIALE ACTIVERING– KINDERARMOEDEBESTRIJDING

Inleiding:

De uitsluiting van kwetsbare personen komt voor in alle domeinen van het leven, zowel in het sociale en culturele leven, als bij de digitale netwerken. De deelname aan de informatiemaatschappij is vandaag immers, meer dan ooit, een constitutief elementair recht van de menselijke waardigheid.

De actieve insluiting van de meest behoeftigen in de huidige maatschappij blijft een uitdaging voor België. Kinderarmoedebestrijding eveneens. Dit blijft een prioriteit in ons land.

In dit kader hebben alle activiteiten georganiseerd in het kader van een subsidie toegekend door de Staat tot doel om de OCMW-cliënten te stimuleren door hun autonomie te bevorderen door hun deelname aan de maatschappelijke integratie.

Deze initiatieven moeten onderscheiden worden van een professioneel inschakelingstraject.

In het kader van de toegekende subsidies is het de rol van de OCMW's om projecten in te voeren, ten voordele van de gebruikers, volgens een eerlijke verdeling van de voordelen onder de doelgroep.

Gecontroleerde OCMW's:

De controles van het jaar 2017 hadden betrekking op het boekjaar 2015.

209 van de 589 OCMW's werden gecontroleerd door de POD MI, ofwel een percentage van 35,5% van gecontroleerde OCMW's.

Subsidie over het gecontroleerde jaar:

Het koninklijk besluit 2015 heeft een budget vastgelegd van 5.649.000 € in haar artikel 4 voor het gedeelte "participatie en sociale activering" en een bedrag van 3.766.000 €, in haar artikel 6, voor het gedeelte "kinderarmoedebestrijding".

Het bedrag van de subsidies die de OCMW's echt hebben gebruikt voor dit boekjaar bedroeg 8 869 937,90 €, ofwel 94 % van de mogelijke subsidie bepaald per KB.

Het gecontroleerde bedrag is 3.307.250,45 €, ofwel 37,29 % van de totale subsidie.

Terugvordering:

Tijdens deze inspecties werd een totaalbedrag van 53.571,78 € teveel geïnde subsidie door de OCMW's teruggevorderd voor het gecontroleerde jaar (2015).

Dit bedrag maakt 0,60% uit van de gecontroleerde subsidie.

Kwalitatieve analyse:

De OCMW's hebben bijna de volledige subsidies gebruikt die hen werden toegekend.

Ondanks een daling van de globale budgettaire enveloppen in vergelijking met de vorige boekjaren hebben de OCMW's uiteenlopende activiteiten uitgevoerd en hebben de cliënten van hun centrum kwalitatieve hulp geboden. De inspecteurs hebben immers veel creativiteit aan de dag gelegd om de personen die verantwoordelijk waren voor het beheer van deze budgetten te overtuigen deze middelen optimaal te gebruiken. De inspectiedienst heeft trouwens voortdurend de OCMW medewerkers aangemoedigd om hun inspanningen op die manier verder te zetten.

Opmerkingen en aanbevelingen die het vaakst voorkomen naar aanleiding van de controles

Er werden verschillende opmerkingen/suggesties/ algemene en specifieke adviezen aan de OCMW's bezorgd om ofwel het gebruikt te optimaliseren, ofwel de lacunes en/of fouten te verbeteren in de behandeling van de steunaanvragen in deze materie. Deze opmerkingen/aanbevelingen hadden hoofdzakelijk betrekking op de volgende punten:

- **Onderbenutting van het gedeelte subsidie "kinderarmoede":** Deze onderbenutting werd vooral vastgesteld in de kleine OCMW's
- **Problemen inzake boekhoudkundige verwerking:** hoewel de gewesten specifieke begrotingsartikelen hebben vastgelegd voor het registreren van de uitgaven in verband met deze subsidie gebruiken veel OCMW's ze niet en leggen zij de uitgaven vast op andere begrotingsartikelen

van de maatschappelijke hulp; dit heeft tot gevolg dat het zeer moeilijk is om het gebruik van dit budget tijdens het jaar op te volgen met het risico om het niet te volledig te benutten; in tweede instantie maken deze imputatieproblemen het voor het OCMW moeilijk om het jaarverslag op te stellen dat moet worden ingevuld in het uniek verslag, tot slot bemoeilijkt dit de controle door de inspectiedienst.

- **De overeenkomsten / onderaanneming:** er wordt regelmatig herhaald dat er overeenkomsten moeten ondertekend worden met de partners die de activiteiten voor de OCMW-cliënten organiseren. Zij moeten de modaliteiten van de activiteit verduidelijken (plaats, datum, % subsidies van het OCMW in partnerschap, soort activiteit, prijs, enz.), de evenredige verhouding van de personen die OCMW-steun genieten in de volledige activiteit. Het is immers niet aanvaard om activiteiten te aanvaarden waaraan het OCMW forfaitair zou deelnemen aan de financiering zonder er een duidelijk onderscheid in te maken, want in dat geval zal de inspectie in de onmogelijkheid zijn om een onderscheid te maken tussen de werkelijk betaalde en betoelaagbare zaken voor het OCMW in deze activiteiten.
Het OCMW zal dus verplicht de bewijsstukken moeten controleren die de uitvoerende organisatie levert, om de wettelijkheid ervan na te gaan.
- **sociale onderzoeken en sociale dossiers:** de dienst inspectie herhaalt dat de tussenkomst in verband met deze subsidie een vorm van maatschappelijke hulp is die vereist dat er een sociaal onderzoek wordt uitgevoerd (voor de individuele activiteiten) om de toekenning van de hulp te rechtvaardigen. Elke individuele steun moet immers worden gemotiveerd en voorgelegd aan de Raad voor Maatschappelijk Welzijn, om zo goedgekeurd te worden;
Er wordt eveneens herhaald dat personen met een laag inkomen die nog niet gekend zijn bij het OCMW een aanvraag kunnen indienen. Vervolgens moet het OCMW volgens het sociaal onderzoek oordelen of het past om al dan niet tussen te komen in de aanvraag.
- **Activiteiten met als doel professionele inschakeling:** De activiteiten met als doel professionele inschakeling mogen niet ten laste worden genomen, aangezien de professionele inschakeling de bevoegdheid is van de Gewesten en niet meer van de federale overheid.
- **Personen die in LOI gehuisvest zijn:** Tijdens de inspectie werd vastgesteld dat de doelgroep die door bepaalde OCMW's was vastgelegd om dit fonds te kunnen genieten, hoofdzakelijk was vastgesteld uit asielzoekers die in LOI verblijven. Welnu, deze personen vallen niet onder de voorwaarden om dit fonds te genieten; de door FEDASIL gestorte subsidie om de kosten te dekken van personen die in LOI verblijven moeten ook dienen om de kosten te dekken in verband met deze activiteiten.
Zo bepaalt artikel 57ter van de organieke wet van 08/07/1976 betreffende de OCMW's dat:
" Art. 57 ter.-De maatschappelijke dienstverlening is niet door het centrum verschuldigd indien de vreemdeling die gehouden is zich in te schrijven in een welbepaalde plaats overeenkomstig artikel 11, §1 van de wet van 12 januari 2007 betreffende de opvang van asielzoekers en van bepaalde andere categorieën van vreemdelingen, materiële hulp ontvangt van een opvangstructuur die belast is met het verlenen van de noodzakelijke dienstverlening om een menswaardig leven te kunnen leiden. "

Bijgewerkte tabel van de activiteiten en maatregelen die werden aanvaard en/of geweigerd in het kader van dit fonds:

Om de OCMW's te helpen bij een optimaal gebruik van het fonds, wordt een tabel van de door de POD MI aanvaarde en/of geweigerde activiteiten regelmatig bijgewerkt door de dienst inspectie en gepubliceerd op de website van de administratie.

2.7 HET GAS- EN ELEKTRICITEITSFONDS

De wettelijke basis van dit fonds is de wet van 4 september 2002. Het koninklijk besluit van 14 februari 2005 legt de uitvoering vast van de wet van 2002. De subsidies worden elk jaar verdeeld onder de OCMW's, via koninklijk besluit.

Gecontroleerde OCMW's

In 2017 was gepland dat 183 OCMW's moesten worden geïnspecteerd.

- Er werden 181 inspectie afgesloten.
- 2 inspecties werden niet uitgevoerd.

Uiteindelijk werd 90% van de planning 2017 uitgevoerd, wat betekent dat 31 % van de OCMW's in België werd gecontroleerd, wat overeenkomt met het jaargemiddelde waarin voorzien was voor deze controle.

Subsidie over het jaar 2017

Een totale subsidie van 55.297.903,73 € werd in 2017 toegekend voor alle OCMW's. Dit bedrag wordt onderverdeeld in twee posten:

1) de subsidiëring van de personeelsleden van het OCMW verbonden met de diensten voor schuldbemiddeling of specifiek toegewezen aan dit fonds.
41.415.856,48 € aan subsidies werd hiervoor in 2017 uitgekeerd.

2) De toekenning van een financiële maatschappelijke dienstverlening voor de aanzuivering van de schulden en van de maatregelen in het kader van een sociaal preventiebeleid op het vlak van energie.
13.882.047,25 € werd hiervoor in 2017 uitgekeerd.

Terugvordering

Tijdens deze inspecties werd een totaalbedrag 95.576,40 € aan teveel geïnde subsidies teruggevorderd en werd een totaalbedrag van 86.220,02 € terugbetaald aan drie OCMW's omwille van uitzonderlijke situaties. Deze regularisaties werden uitgevoerd in 30,5 % van de gecontroleerde OCMW's.

De terugvorderingen hadden betrekking op twee soorten kosten:

- Art. 4, personeelskosten
- Art 6, kosten voor maatschappelijke dienstverlening

Gecontroleerd boekjaar:

Het begrotingsjaar dat gecontroleerd werd in 2017 is het boekjaar in verband met het jaar 2015.

Analyse:

Personeelskosten:

Bij de controles moet het OCMW aantonen dat de subsidies die werden gevraagd in het jaarverslag en die bestemd zijn voor de personeelsleden verbonden met de diensten voor schuldbemiddeling of specifiek toegewezen aan dit fonds wel degelijk benut werden in deze diensten. De tijd die zij besteden aan de dossiers maatschappelijke hulp of preventie wordt beschouwd als forfaitair.

Wat de personeelskosten betreft, wordt de controle niet gericht op het onderzoek van het tijdsgebruik, maar heeft zij betrekking op de boekhouding, met als basisregel dat de bruto personeelskosten minstens moeten overeenkomen met de ontvangen subsidies.

Het teveel geïnde bedrag dat de controles naar voor hebben gebracht, wordt als volgt verklaard: voor bepaalde aangegeven werknemers bereikt het totaalbedrag van het loon niet het bedrag van de toegekende subsidie.

Maatschappelijke hulp en preventie:

Er werd een terugvordering uitgevoerd wanneer niet aan onderstaande voorwaarden wordt voldaan;

Opdat een dossier gesubsidieerd wordt in het kader van het fonds moet aan twee voorwaarden worden voldaan. De gerechtigde moet schulden hebben en niet in staat zijn zijn gas- en elektriciteitsfacturen te betalen. De praktijk die erin bestaat elke rechthebbende een supplement toe te kennen in de vorm van een forfaitaire energietoelage ten laste van het Gas- en Elektriciteitsfonds wordt niet aanvaard. Ondanks het feit dat deze regel regelmatig herhaald wordt, stelt de inspectiedienst dit soort praktijken nog steeds vast in bepaalde provincies van het land (landelijke provincies waar hoofdzakelijk nog met stookolie verwarmd wordt)

Het OCMW moet eveneens aantonen dat de facturen ten laste worden genomen. Het moet niet gaan om een regularisatiefactuur die de betrokken niet kan betalen. Het kan ook gaan om een gewone maandelijkse factuur die de betrokkene niet meer kan aflossen. Een kopie van de desbetreffende factuur moet bij het dossier worden gevoegd.

Meestal is er geen enkel probleem om aan de twee voorwaarden te voldoen. Meestal vormen de gas- en elektriciteitsfacturen een algemeen betalingsprobleem. Wanneer een voorschotfactuur nog niet invorderbaar is, bijvoorbeeld, en wanneer, rekening houdend met de schuldenlast van de steunaanvrager, duidelijk blijkt dat deze laatste niet meer in staat is om deze factuur te betalen, mag een tussenkomst van het Fonds worden aanvaard. Hetzelfde geldt voor het opladen van een budgetmeter in het kader van dit Fonds. Huurachterstallen worden eveneens aanvaard, op dezelfde wijze als de forfaitaire kosten voor gas en elektriciteit die eventueel inbegrepen zijn in de huur. In deze gevallen is een concrete evaluatie nodig, maar er moet hoe dan ook steeds sprake zijn van problemen voor het betalen van gas- en elektriciteitsfacturen.

De dienst inspectie vestigt eveneens de aandacht op het feit dat, wanneer de toegekende steun teruggevorderd werd, de eventueel ontvangen inkomsten van deze terugvorderbare steun vermeld moeten

worden in de jaaraangifte die via het uniek jaarverslag wordt gedaan aan de POD MI. Nochtans raadt de dienst inspectie aan om de terugvorderbare hulp niet te vermelden in dit artikel, en dit om de volledige subsidie te gebruiken.

2.8 HET FEAD

In België lijdt een niet te verwaarlozen aantal personen honger en doet een beroep op voedselhulp om zich dagelijks te kunnen voeden.

Dankzij het Fonds voor Europese steun aan de meest behoeftigen (FEAD) ontvangt België via de Europese Unie middelen om voedselhulp en/of materiële steun aan te bieden aan deze personen. De POD Maatschappelijke Integratie beheert ongeveer 88 miljoen euro voor de programmeringsperiode 2014-2020, in samenwerking met zijn partners. Met de steun van dit Fonds levert de POD Maatschappelijke Integratie jaarlijks aan 358 OCMW's en 419 verenigingen - in samenwerking met de 9 voedselbanken van het land - producten die gratis verdeeld worden aan de meest behoeftigen in gans België. Deze materiële steun moet vergezeld zijn van maatregelen tot maatschappelijke integratie, meer bepaald diensten voor advies en bijstand die tot doel hebben om de persoon uit de armoede te helpen (bron: website POD MI)

Een specifieke cel binnen de administratie beheert dit fonds en is verantwoordelijk voor de controle van het gebruik door de verschillende partners. De controles hebben tot doel toe te zien op de operaties voor het binnenkomen en buitengaan van de voedingsmiddelen en de verdeling ervan tussen de opeenvolgende betrokkenen. Zij omvatten eveneens een vergelijking tussen de boekhoudkundige stocks en de fysieke stocks van de voedingsmiddelen.

Als steun voor deze cel heeft de inspectiedienst, in 2017, 35 controles uitgevoerd in verband met de verdelingen bij de partner-OCMW's.

Uit deze controles blijkt dat de grote meerderheid van de gecontroleerde OCMW's deze verdelingen efficiënt organiseren, er sociale activiteiten bij betrekken, "adviserende" fiches verspreiden voor het gebruik van de verdeelde producten, de voorraden beheren en de distributie op een eerlijke manier organiseren. Zo geeft de informatie verstrekt door de OCMW's weer dat de begunstigden tevreden zijn over de diversiteit en de kwaliteit van de producten.

2.9 ANALYSE VAN DE PROCESSEN

Inleiding:

Sinds 2015 is de dienst Inspectie gestart met de toepassing van zijn nieuwe missie: de uitvoering van analyses van de processen van de door de POD MI gesubsidieerde materies bij de OCMW's.

Deze analyses kaderen in de wet van 22 mei 2003 houdende organisatie van de begroting en van de comptabiliteit van de federale Staat, in het bijzonder in de artikelen 121 en 122 hiervan. Artikel 122 verduidelijkt meer bepaald dat "door het aanvaarden van de subsidie de begunstigde meteen aan het Rijk het recht verleent om ter plaatse controle te doen uitoefenen op de aanwending van de toegekende gelden". De administratie beslist over de wijze waarop zij deze controle organiseert. Als aanvulling op de inspecties die reeds jaren worden uitgevoerd, werd dus beslist om deze analyse van de procedures in te voeren.

Deze door de dienst Inspectie uitgevoerde audits moeten ervoor zorgen dat:

- de OCMW's geholpen worden bij het invoeren en/of verbeteren van de beheersprocessen;
- het goede beheer van de subsidies van de federale Staat gewaarborgd wordt;
- aan iedereen de fundamentele sociale rechten op een duurzame en rechtvaardige manier worden gewaarborgd, eerste missie van de POD MI;
- een preventief beleid wordt toegepast inzake eventuele fraude.

Hiervoor worden deze analyses uitgevoerd. Bij de analyse van de processen wordt het beheer en de uitvoering van het proces grondig geanalyseerd en beschreven met telkens aandacht voor de interne controle

procedures. Vervolgens worden eventuele aanbevelingen geformuleerd om, indien nodig, het beheer en de uitvoering van de processen en/of het beheer en de uitvoering van de interne controle te verbeteren.

Beschrijving van de procedure:

De volgende elementen zullen onderzocht worden in het kader van deze analyse:

- de partijen die betrokken zijn bij het beheer van de processen die verband houden met de door de POD MI gesubsidieerde materies;
- de tools voor beheer en interne controle die gebruikt worden door deze verschillende partijen;
- de procedures ingevoerd door het OCMW en het beheer van de informatie binnen de diensten;
- de uitvoering van de doelstellingen van de verschillende processen en de eventuele middelen om deze te verbeteren of te optimaliseren;
- de risico's en in welke mate zij eventueel voorkomen in het procesbeheer en de tools voor interne controle die worden of zouden kunnen worden uitgevoerd om deze risico's te verminderen.

Deze analyse verloopt in 6 stappen:

- een voorbereiding vanwege het OCMW om in de diensten na te denken over de hierboven vermelde elementen;
- een voorbereiding vanwege de inspecteur op basis van de voorbereiding van het OCMW en op basis van de bij de POD MI beschikbare informatie in verband met het betrokken OCMW;
- een ontmoeting bij het OCMW tussen de inspecteur en de verschillende verantwoordelijken voor de onderzochte processen;
- het opstellen van een verslag door de inspecteur die het bezorgt aan het OCMW;
- de uitvoering door het OCMW van de aanbevelingen waarover gezamenlijk werd beslist door de ontmoete verantwoordelijken en de inspecteur;
- de evaluatie tijdens de volgende analyse.

Analyses uitgevoerd in 2017:

En 2017, werd bij 38 OCMW's een procesanalyse uitgevoerd:

- 17 analyses werden uitgevoerd in Wallonië;
- 20 analyses werden uitgevoerd in Vlaanderen;
- 1 Brussels OCMW's werd geanalyseerd.

Deze analyses werden uitgevoerd door 5 inspecteurs aan Franstalige zijde en door 7 inspecteurs aan Nederlandstalige zijde.

Wij verduidelijken eveneens dat 2 Franstalige inspecteurs en 2 Nederlandstalige inspecteurs eind 2017 werden aangeworven en dat zij in 2018 deze analyses zullen uitvoeren.

Besluiten van de analyses uitgevoerd in 2017:

Waalse en Brusselse OCMW's¹:

Gemiddeld worden **6 risico's geïdentificeerd als prioritair** in het actieplan. Het minste aantal risico's dat als prioritair werd geïdentificeerd was 3 risico's, het meeste was 13 :

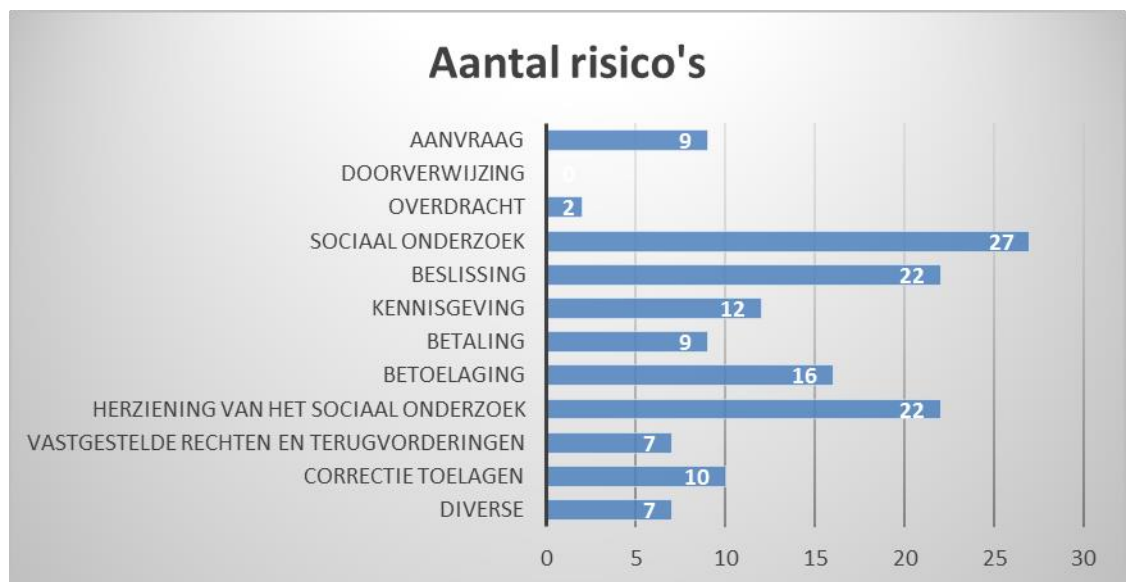
¹ Het Brussels OCMW waarbij een procesanalyse werd uitgevoerd in 2017 werd opgenomen in deze paragraaf

5 actieplannen telden 3 of 4 prioritair geïdentificeerde risico's, 10 actieplannen telden er 5 of 6, 2 actieplannen telden er 8 of 9, één actieplan telde er 13.

11 processen werden geanalyseerd. De als prioritair geïdentificeerde risico's hadden, steeds gemiddeld, een invloed op **5 verschillende processen**. Het minimum aantal verschillende processen waarop deze risico's een invloed hadden was 2, het maximum aantal was 8 verschillende processen.

De processen waarop de als prioritair geïdentificeerde risico's het minste impact op hadden waren het proces van de **doorverwijzing** van de aanvrager naar een andere instelling (0 risico's als prioritair geïdentificeerd) en het proces van de **overdracht** van de aanvraag naar een ander OCMW (2 risico's als prioritair geïdentificeerd voor de 18 OCMW's).

Vlaamse OCMW's:

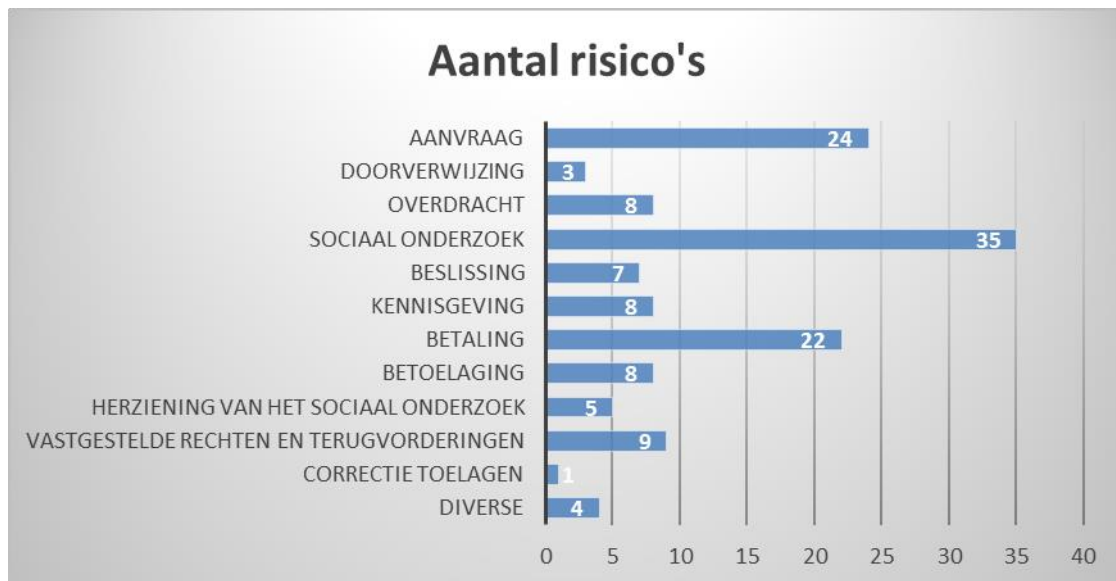
Gemiddeld worden tussen **5 en 6 risico's** geïdentificeerd als prioritair in het actieplan. Het minste aantal risico's dat als prioritair werd geïdentificeerd was 1 risico, het meeste was 12: 5 actieplannen telden 3 of 4 als prioritair geïdentificeerde risico's, 7 actieplannen telden er 6 of 7, 7 actieplannen telden tussen 7 en 9, 1 actieplan telde er 12.

11 processen werden geanalyseerd. De als prioritair geïdentificeerde risico's hadden, steeds gemiddeld, een invloed op **5 verschillende processen**. Het minimum aantal verschillende processen waarop deze risico's een invloed hadden was 3, het maximum aantal was 9 verschillende processen.

De processen waarop de als prioritair geïdentificeerde risico's het meeste impact hadden, waren het proces van het **sociaal onderzoek** (35 risico's geïdentificeerd als prioritair voor de 20 OCMW's), het proces van de **aanvraag** van de betrokkene (24 risico's) en het proces van de **betaling** (22 risico's).

De processen waarop de als prioritair geïdentificeerde risico's het minste impact hadden, waren het proces van de **correctie van de subsidie** (slechts 1 risico's geïdentificeerd als prioritair voor de 20 OCMW's), het proces van de **doorverwijzing** van de betrokkene naar een ander instelling (3 risico's als prioritair geïdentificeerd) en het proces van de **herziening van het sociaal onderzoek** (5 risico's als prioritair geïdentificeerd).

De als prioritair geïdentificeerde risico's werden in een actieplan gegoten, vastgelegd door de inspectie, in samenwerking met de OCMW's, een actieplan dat geprogrammeerd is in de tijd en waarvan de uitvoering zal gecontroleerd worden door de inspectie tijdens de volgende jaren.

Tewerkstelling van het personeel:

In het kader van de analyse van de verschillende stakeholders waarop de materies van de POD MI betrekking hebben, wordt de OCMW's gevraagd om de tewerkstelling van personeel dat deze materies behandelt te detailleren: algemene directie, financiële directie, algemeen maatschappelijk personeel, specifiek maatschappelijk personeel, administratief en/of sociaal personeel, andere (hier niet in aanmerking genomen).

Hieronder de tewerkstelling van het personeel (voltijdse equivalenten) in 32² van de 38 OCMW's die in 2017 werden geanalyseerd:

² Gegevens van de 6 andere OCMW's momenteel nog niet beschikbaar.

	MW van de algemene sociale dienst	Specifieke MW	AD	FD	Administratief / financieel personeel	Andere
OCMW nr. 1	6	4,1	1	1	5	1
OCMW nr. 2	8	11,8	1	1	2,8	0
OCMW nr. 3	5	4	1	0,33	5,5	
OCMW nr. 4	10,59	8,75	1	1	14,56	
OCMW nr. 5	3,85	1	1,4	1	2,8	
OCMW nr. 6	8	2	1	0,25	6,5	
OCMW nr. 7	2,5	0,5	0,75	0,2	2,3	
OCMW nr. 8	5,7	0	1	0,2	3,25	
OCMW nr. 9	1,5	0,6	1	0,2	1,5	
OCMW nr. 10	2,8	0	1	0,2	1	
OCMW nr. 11	7,3	3,6	1	1	5,6	2
OCMW nr. 12	2,8	2	1	0,25	1	
OCMW nr. 13	8,2	0,9	1	0,25	4,5	
OCMW nr. 14	5	0,75	1	0,5	3,75	
OCMW nr. 15	81	83	2	1	137	
OCMW nr. 16	5	4,3	1	1	/	
OCMW nr. 17	6	0	1	1	2	1
OCMW nr. 18	5,1	0	1	0,6	1,75	
OCMW nr. 19	3	5,35	1	1	1	
OCMW nr. 20	4,6	12	1	1	?	
OCMW nr. 21	2	1	1	1	1	
OCMW nr. 22	4,5	0	1	0,2	1,9	
OCMW nr. 23	3,5	3,5	1	1	4	
OCMW nr. 24	3,8	1	0,75	0,25	2	
OCMW nr. 25	7	1,8	1	0,25	1,88	0,5
OCMW nr. 26	2	2	0,5	0,5	3	
OCMW nr. 27	4	4,5	1	0,75	7,75	
OCMW nr. 28	8,6	0	1	1	6,8	1,1
OCMW nr. 29	8	6	1	1	3	
OCMW nr. 30	6	1,5	1	0,35	4,75	1
OCMW nr. 31	7,4	2,6	1	1	2,6	
OCMW nr. 32	11,6	0	0,8	1	6,8	

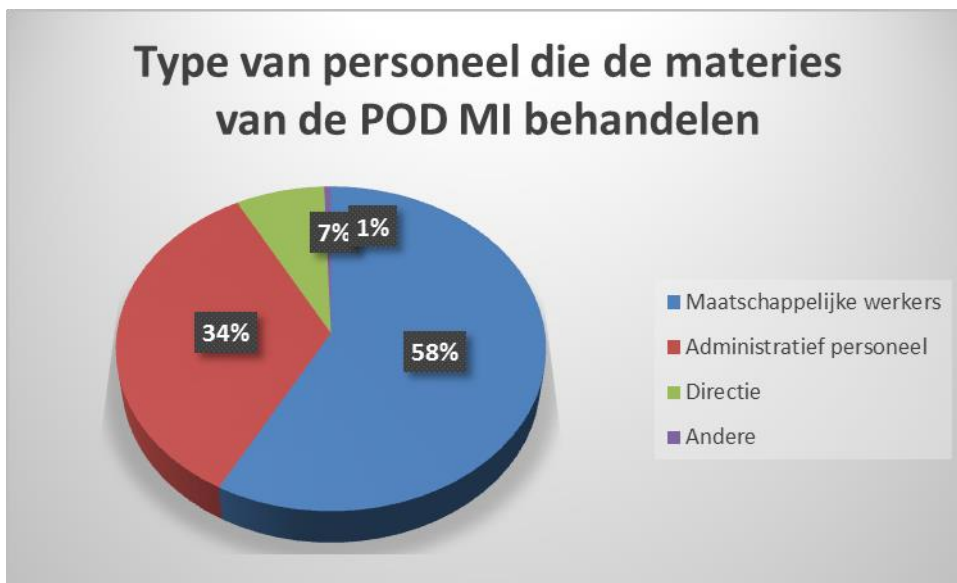

De OCMW's waarvan de processen in 2017 werden geanalyseerd, tellen **gemiddeld 22,7 VTE** (inclusief algemene en financiële directie) om de materies van de POD MI te behandelen.

Het aandeel van het **sociaal personeel** in het volledige OCMW-personeel dat deze materies behandelt, schommelt **tussen 43,75% en 89,25%**: 7 OCMW's tellen tussen 43 en 50 % sociaal personeel, 14 OCMW's tellen tussen 50 en 60 %, 5 OCMW's tellen tussen 61 en 70 %, 4 OCMW's tellen tussen 71 en 81 %, 4 OCMW's tellen tussen 81 en 89 %.

25 OCMW's op 32 tellen onder hun sociaal personeel "specifieke" maatschappelijk werkers, namelijk die één of meer bijzondere materies behandelen. 7 OCMW's tellen enkel zogenaamde "algemene" maatschappelijk werkers die alle materies van de POD MI behandelen.

Het aandeel van het **administratief en financieel personeel** (algemene en financiële directie inbegrepen) bij het volledige OCMW-personeel dat deze materies behandelt, schommelt **tussen 19,51 % en 56,25 %**³: Slechts 1 OCMW telt minder dan 20 % administratief en financieel personeel, 3 OCMW's tellen tussen 25 en 30 %, 9 OCMW's tellen tussen 31 en 40 %, 13 OCMW's tellen tussen 41 en 50 %, 4 OCMW's tellen tussen 51 en 56,25 %.

3 KWALITATIEVE ANALYSE VAN DE INSPECTIES

Inleiding:

³ Gegevens over 31 OCMW's, want de gegevens voor de 7 andere OCMW's die geanalyseerd werden, zijn niet beschikbaar.

Het opstellen van het gedeelte "SCORE OCMW" heeft tot doel de kwalitatieve analyse van de OCMW's voor alle materies die door de Dienst Inspectie van de POD MI worden gecontroleerd. Via deze analyse brengt de dienst inspectie de sterke en de zwakke punten van de OCMW's aan het licht.

Met de behaalde resultaten kan de dienst inspectie de centra die een ontoereikende score hebben behaald objectief interpellieren, meer bepaald tijdens de analyse van de processen die wordt uitgevoerd bij de OCMW's (zie punt 1.9 hierboven).

Niet enkel de gegevens van de laatste 3 gecontroleerde boekjaren, namelijk 2015, 2016 en 2017 worden in dit verslag opgenomen.

Om het lezen van de analyses die volgen te vergemakkelijken, verzoeken wij jullie om de gids "SCORE" door te nemen, die beschikbaar is op de website van de POD MI, in de documenten inspectie.

1. Analyse "SCORE" voor het boekjaar 2017:

1.1. Analyse van de scores toegekend tijdens het jaar 2017 door de inspecteurs voor hun respectieve OCMW's:

- Aantal "zwakke" OCMW's met een gemiddelde van minder dan 1 (op een maximum van 2): **2/589, ofwel 0,34 %**.
- Aantal "gemiddelde" OCMW's met een gemiddelde van tussen 1 en 1,5 (op een maximum van 2): **53/589, ofwel 9 %**.
- Aantal "goede" OCMW's met een gemiddelde van meer dan 1,5 (op een maximum van 2): **402/589, ofwel 68,25 %**.
- Aantal OCMW's dat **niet werd bezocht** in 2017: 132/589, **ofwel 22,41 %**.

1.2. Analyse van de 4 criteria van de SCORE via hun respectieve gemiddelden:

Criteria/ Gemiddelde	Criterium 1 Beschikbaarheid	Criterium 2 Eigenschap	Criterium 3 Naleving richtlijnen	Criterium 4 Naleving wetgeving
Globaal gemiddelde	457 OCMW's op 589 1,99	457 OCMW's op 589 1,92	457 OCMW's op 589 1,79	457 OCMW's op 589 1,59
"zwakke" OCMW's	0 OCMW's op 457 /	1 OCMW op 457 0,50	5 OCMW's op 457 0,65	8 OCMW's op 457 0,60
"gemiddelde"	6 OCMW's op 457	39 OCMW's op 457	99 OCMW's op 457	141 OCMW's op 457

OCMW's	1,34	1,35	1,26	1,12
"goede" OCMW's	451 OCMW's op 457	417 OCMW's op 457	353 OCMW's op 457	308 OCMW's op 457
	2	1,98	1,95	1,83

1.3. Besluiten:

- Wat de analyse van de scores voor het jaar 2017 betreft:
  - Het aantal **OCMW's met een SCORE "zwak"** is aanzienlijk gedaald, aangezien we gaan van 5 op 589 in 2016 naar **2 op 589 voor het jaar 2017**.
  - Het aantal **OCMW's met een SCORE "gemiddeld"** is aanzienlijk gestegen, aangezien we gaan van 36 op 589 in 2016 naar **53 op 589 voor het jaar 2017**.
  - Het aantal **OCMW's met een SCORE "goed"** is aanzienlijk gedaald, aangezien we gaan van 438 op 589 in 2016 naar **402 op 589 voor het jaar 2017**.
  - Het aantal niet-bezochte OCMW's is iets hoger, aangezien we gaan van 110 op 589 in 2016 naar **132 op 589** voor het jaar 2017 (bepaalde afwezigheden wegens ziekte en/of loopbaanonderbreking en de start van nieuwe collega's die moeten worden opgeleid, verklaren deze stijging).

- Wat de analyse van de criteria voor het jaar 2017 betreft:

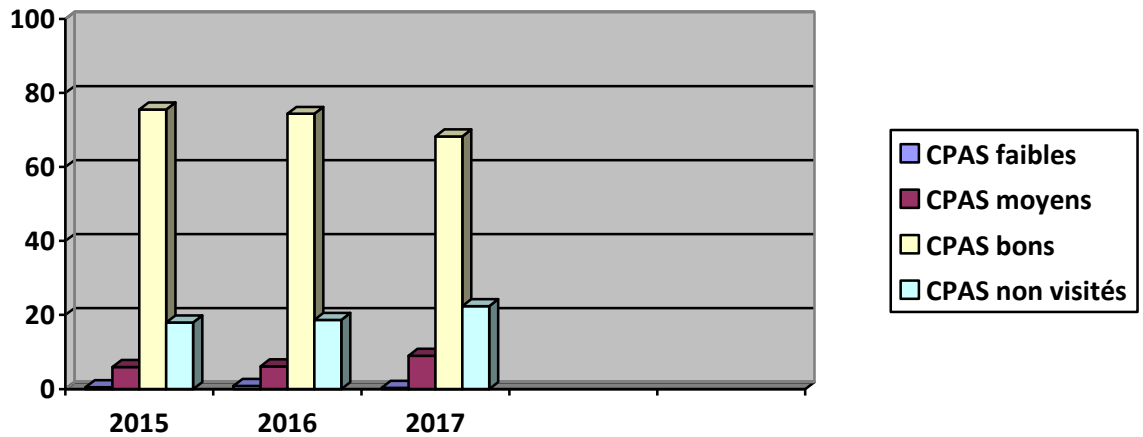
De gemiddelden van de 4 criteria zijn opnieuw relatief stabiel:

- **Criterium 1** (beschikbaarheid) gaat van 1,97 naar **gemiddeld 1,99**;
- **Criterium 2** (kwaliteit) dat gaat van 1,90 naar **gemiddeld 1,92**;
- **Criterium 3** (naleving van de richtlijnen) gaat van 1,78 naar **gemiddeld 1,79**;
- **Criterium 4** (naleving van de wetgeving) dat gaat van 1,60 naar **gemiddeld 1,59**;

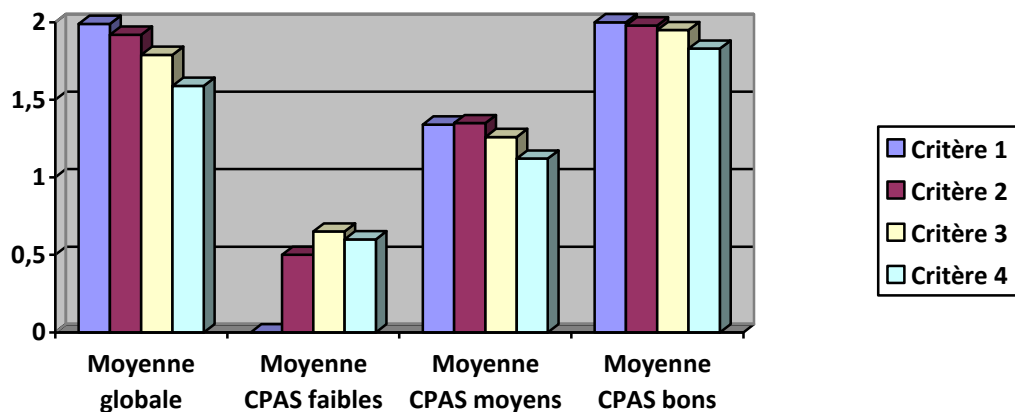
Criterium 4 vertoont nog steeds het laagste algemene gemiddelden, wat het belang bevestigt van een grote waakzaamheid in het kader van de inspecties en van de "adviserende" missie toegekend aan de inspecteurs.

1.4. Grafieken:

1.4.1. Grafiek evolutie van het % OCMW's per categorie:

1.4.2. Grafiek gemiddelde van de criteria per categorie (2017):

Legende:

Criterium 1: Beschikbaarheid van het OCMW-personeel tegenover de inspecteur;

Criterium 2: Kwaliteit van de tijdens de inspectie bezorgde bewijsstukken;

Criterium 3: Naleving van de instructies die werden ontvangen van de ene inspecteur tot de andere;

Criterium 4: Naleving van de wetgeving in de gecontroleerde materie.

2. Globale analyse "SCORE" voor de 3 boekjaren 2015-2016-2017:

2.1. Analyse van het gemiddelde van de scores toegekend voor het geheel van de 3 boekjaren 2015-2016-2017 door de inspecteurs voor hun respectieve OCMW's:

- Aantal "zwakke" OCMW's met een gemiddelde van minder dan 1 (op een maximum van 2): **0/589, ofwel 0 %.**

- Aantal "**gemiddelde**" OCMW's met een gemiddelde van tussen 1 en 1,5 (op een maximum van 2): **40/589, ofwel 6,79 %**.
- Aantal "**goede**" OCMW's met een gemiddelde van meer dan 1,5 (op een maximum van 2): **547/589, ofwel 92,87 %**.
- Aantal OCMW's dat **niet werd bezocht** gedurende deze 3 boekjaren 2015-2016-2017: 2/589, ofwel **0,34 %**.

2.2. Analyse van de 4 criteria van de SCORE door hun respectievelijke gemiddelden voor het geheel van de 3 boekjaren 2015-2016-2017

Criteria/ Gemiddelde	Criterium 1 Beschikbaarheid	Criterium 2 Eigenschap	Criterium 3 Naleving richtlijnen	Criterium 4 Naleving wetgeving
Globaal gemiddelde	427 OCMW's op 589	427 OCMW's op 589	427 OCMW's op 589	427 OCMW's op 589
	1,98 op 2	1,90 op 2	1,79 op 2	1,60 op 2
Gemiddelde "zwakke" OCMW's	0 OCMW's op 427	1 OCMW's op 427	2 OCMW's op 427	5 OCMW's op 427
	/	0,86 op 2	0,77 op 2	0,85 op 2
Gemiddelde "gemiddelde" OCMW's	4 OCMW's op 427	13 OCMW's op 427	61 OCMW's op 427	133 OCMW's op 427
	1,40 op 2	1,31 op 2	1,32 op 2	1,26 op 2
Gemiddelde "goede" OCMW's	423 OCMW's op 427	413 OCMW's op 427	364 OCMW's op 427	289 OCMW's op 427
	1,98 op 2	1,93 op 2	1,88 op 2	1,77 op 2

2.3. Driejaarlijkse besluiten:

- Wat de analyse van de scores betreft over de 3 boekjaren 2015-2016-2017:
  - Het aantal OCMW's met een SCORE "zwak", op het einde van de analyse van 3 jaar gaat van 1/589 (voor de jaren 2015-2016-2017) naar **0/589**, ofwel een **optimaal** resultaat;
  - Het aantal OCMW's met een SCORE "gemiddeld", op het einde van de analyse van 3 jaar, gaat van 34/589 (voor de jaren 2015-2016-2017) naar **40/589**, ofwel een resultaat dat eveneens licht stijgt;
  - Het aantal OCMW's met een SCORE "goed", op het einde van de analyse van 3 jaar, gaat van 550/589 (voor de jaren 2015-2016-2017) naar **547/589**, ofwel nog steeds een **uitstekend** resultaat, ondanks een lichte daling;
  - Het aantal **niet-bezochte OCMW's**, op het einde van de analyse van 3 jaar, gaat van 4/589 (voor de jaren 2015-2016-2017) naar **2/589**, wat bevestigt dat alle OCMW's minstens een maal om de drie jaar worden gecontroleerd (ter herinnering: 2 Nederlandstalige OCMW's ontvangen geen enkele subsidie).

Wij delen echter mee dat **162 OCMW's** van het Rijk niet volledig werden gecontroleerd in alle federale materies binnen de drie laatste boekjaren, zoals vastgelegd in de procedure, waarover moet worden nagedacht in verband met de organisatie van de controles en/of de relevantie om, minstens per kwartaal, een controle uit te voeren in bepaalde materies en/of de noodzaak om het inspectieteam te versterken om de afwezigheid van verschillende medewerkers op te vangen (bevallingsverlof/ziektes/loopbaanonderbreking, ...)

- Wat de analyse betreft van de criteria over de 3 boekjaren 2015-2016-2017:

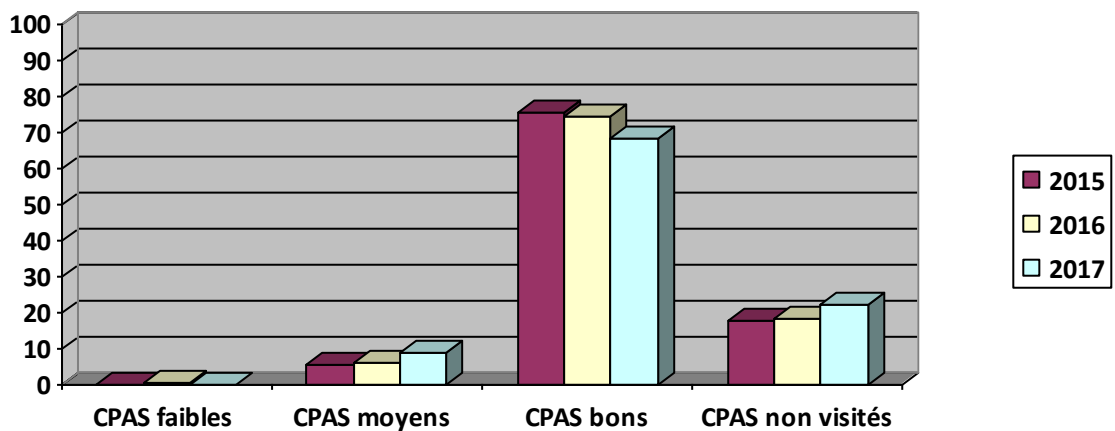
De gemiddelden van de 4 criteria nemen nogmaals toe:

- **Criterion 1** (beschikbaarheid) gaat van 1,97 naar **gemiddeld 1,99**;
- **Criterion 2** (kwaliteit) gaat van 1,87 naar **gemiddeld 1,92**;
- **Criterion 3** (naleving van de richtlijnen) gaat van 1,77 naar **gemiddeld 1,79**;
- **Criterion 4** (naleving van de wetgeving) gaat van 1,58 naar **gemiddeld 1,59**.

Criterion 4 blijft het laagste gemiddelde behouden, een vaststelling die elk jaar terugkomt sinds de invoering van deze analyse van "Score OCMW's", wat moet leiden tot het nadenken over extra/nieuwe middelen die moeten worden aangewend door de administratie voor een juiste toepassing van de wetgeving door de OCMW's of tot een vereenvoudiging hiervan.

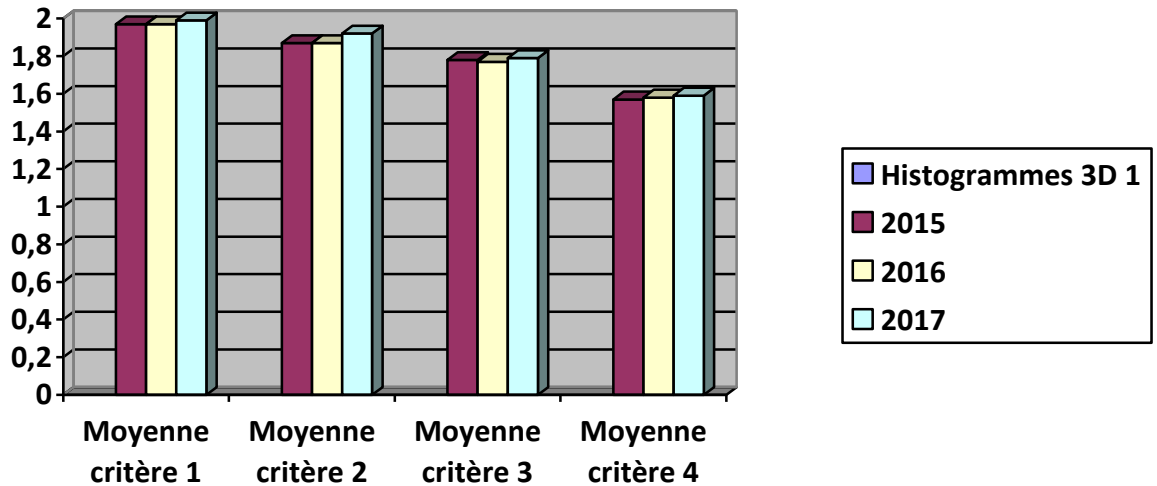
2.4. Grafieken:

2.4.1. Percentage van de OCMW's per categorie over het geheel van de boekjaren 2015-2016-2017:

2.4.2. Gemiddelde van de criteria voor alle boekjaren 2015-2016-2017:

Legende:

Criterium 1: Beschikbaarheid van het OCMW-personeel tegenover de inspecteur;

Criterium 2: Kwaliteit van de tijdens de inspectie bezorgde bewijsstukken;

Criterium 3: Naleving van de instructies die werden ontvangen van de ene inspecteur tot de andere;

Criterium 4: Naleving van de wetgeving in de gecontroleerde materie.

3 OPVOLGING VAN DE KNIPPERLICHTEN

In het kader van het plan tot bestrijding van de sociale fraude heeft de POD MI een systeem ingevoerd van kruising van de stromen van de KSZ met de subsidieaanvragen die werden ingediend door de OCMW's. Na afloop van deze kruisingen worden er, wanneer er onregelmatigheden worden vastgesteld, knipperlichten naar de OCMW's worden gestuurd ter controle van de betrokken dossiers. Dit systeem is operationeel sinds september 2014.

In 2017 werd er door de dienst een procedure opgesteld om de openstaande knipperlichten ter plaatse in de OCMW's systematisch te controleren. Vanaf 2018 zullen de openstaande knipperlichten voor de periode 2015-2016 gecontroleerd en afgesloten worden.

Daarnaast werd er een toepassing ontwikkeld die de OCMW's toelaat om onmiddellijk via onze toepassing Nova Prima feedback te geven op een overgemaakt knipperlicht. Het is nu de taak van de firma's die de software leveren aan de OCMW's om dit in hun aanbod van de software te integreren.

Verder werd zoals vorig jaar het belang van een tijdige behandeling van de knipperlichten door de OCMW's toegelicht;

- Bij de bespreking van de resultaten van de controles met het OCMW wordt telkens aandacht besteed aan de knipperlichten. Er worden hierbij aanbevelingen gegeven om te vermijden dat er knipperlichten ontstaan.

De belangrijkste aanbevelingen hierbij zijn het correct en tijdig doorgeven van de ontvangen terugvorderingen van de begunstigen, het correct gebruik van de formulieren voor de terugbetaling van de toelagen en de tijdige raadpleging van de beschikbare KSZ stromen.

Resultaten 2017:

Voor de periode van 01/2017 tot en met 12/2017 werden er 21.782 knipperlichten overgemaakt aan de OCMW's. Voor 10.987 knipperlichten werden er door de OCMW's de nodige formulieren voor de correctie van de ontvangen toelagen overgemaakt. Deze correctie formulieren vertegenwoordigen en toelage van 4.377.294 EUR en hadden tot gevolg dat het knipperlicht automatisch verdwijnt.

4 ANDERE ACTIVITEITEN VAN DE DIENST

Samenhang van de dienst - teambuildingactiviteit

De teambuilding heeft meerdere definities en kan verschillende doelen hebben. Het gemeenschappelijke element is echter het begrip "samenwerking".

Een teambuilding kan om verschillende redenen worden georganiseerd: om de samenwerking te verbeteren, sociale banden te creëren, het wederzijdse vertrouwen te versterken of om de efficiëntie van een dienst te optimaliseren. In vele gevallen streeft de teambuilding verschillende doelen na.

De vorm die de activiteiten kunnen aannemen, wisselt eveneens naar gelang de doelstelling van de teambuilding. Een avonturenparcours zal, bijvoorbeeld, het wederzijds vertrouwen bevorderen (de meest stoutmoedigen zullen de bangeriken meeslepen), terwijl een pistespel de teamgeest zal versterken (je leert facetten kennen van de collega's die niet tot uiting komen tijdens de uitoefening van de functie).

Bij de dienst Inspectie organiseert elk jaar een andere medewerker deze dag. De activiteit vindt afwisselend in Vlaanderen of in Wallonië plaats, waardoor je de regio van iedereen kan ontdekken. Aangezien de dienst Inspectie slechts een maal per week een collectieve werkdag heeft in Brussel betekent de teambuilding een grote meerwaarde. Het belangrijkste doel is het versterken van de sociale banden. Elkaar leren kennen in een andere omgeving, verschillende onderwerpen uitwisselen tijdens een activiteit of een wandeling zonder dat het automatisch gaat over de wetgeving of over de werkomstandigheden zorgt voor een grote samenhang van het team.

In 2017 was het de beurt aan onze collega Inge. Inge organiseerde een ontspannende dag aan de Belgische kust. In de voormiddag stond een bezoek met rondleiding door een ervaren gids aan Fort Napoleon in de duinen van Oostende op de agenda. Na een ontspannende wandeling langs het strand komt de groep aan in de Twinsclub in Bredene, waar hij verwacht was voor een lunch en de

namiddagactiviteit. De namiddagactiviteit bestond uit een GPS-zoektocht in de duinen rond de Surfclub waar we in groepjes van vier zo snel mogelijk een sleutelwoord moesten vinden. De dag werd afgesloten met een drankje en nog wat napraten in de surfclub.

5 ALGEMENE BESLUITEN

Tijdens het jaar 2017 werden 1.622 controles uitgevoerd.

Hiervan werden verslagen verstuurd naar de autoriteit van de betrokken OCMW's, verslagen die de vaststellingen weergaven die gedaan zijn tijdens de inspecties en talrijke aanbevelingen.

Dit cijfer van 1.622 controles betekent een lichte stijging van 2 % tegenover 2016, een jaar waarin 1.522 controles werden uitgevoerd. Er moet echter worden opgemerkt dat het aantal controles in 2016 daalde in vergelijking met de vorige jaren. Het cijfer 2017 zorgt ervoor dat de inspectie haar jaargemiddelde behaalt.

Naast de controles heeft de dienst inspectie 38 procesanalyses uitgevoerd.

Via de controles konden eveneens onterecht geïnde subsidies teruggevorderd worden voor een totaalbedrag van **8.701.506,92 €**.

Vergelijkende tabel 2012-2017

INSPECTIES	Terugvordering 2012	Terugvordering 2013	Terugvordering 2014	Terugvordering 2015	Terugvordering 2016	Terugvordering 2017
Medische kosten	1.457.181,00 €	1.215.101,98 €	1.775.151,37 €	2.568.400,24 €	1.624.084,50 €	1.319.807,52 €
Boekhoudkundige inspectie wet van 02/04/1965	1.343.861,91 €	1.814.648,07 €	1.790.348,19€	2.608.671,88€	2.047.467,93€	1.030.242,52 €
Boekhoudkundige inspectie wet RMI	8.090.569,00 €	8.047.702,72 €	6.760.723,16€	6.767.774,69€	6.057.187,80€	5.694.272,58 €
Juridische inspectie wet RMI	387.072,15 €	322.462,02 €	296.857,81€	308.268,84€	288.584,57€	502.956,88 €
Stookoliefonds	7.720,01 €	3.175,25€	34.128,37€	11.652,29€	3.239,32€	5.079,24 €
Fonds participatie en sociale activering	28.669,79 €	61.339,49 €	74.695,13€	49.555,05€	52.340,05€	53.571,78 €
Europees Sociaal Fonds	53.069,71€	2.526,33 €	2.743,33€	0,00€	10.753,64€	/
Gas- en elektriciteitsfonds	535.400,48€	345.438,35 €	331.760,21€	147.912,38€	205.401,39€	95.576,40 €
TOTAAL	11.903.544,05€	11.812.394,21€	11.066.407,57€	12.462.235,37 €	10.289.059,20€	8.701.506,92 €

De terugvordering 2017 daalt duidelijk in vergelijking met de voorgaande jaren; het verschil tussen 2017 en 2016 bedraagt 2.587.552,28 € en bevestigt de voortdurende jaarlijkse daling (behalve in het jaar 2015). Dit vormt een positief teken, aangezien het de weerslag is van een correcter beheer van de subsidies van de Staat. Wat de boekhouding betreft, werpen de controle en de adviezen van de inspectiedienst hun vruchten af.

Wij wijzen er echter op dat de regularisatie van de coderingen voor het ontvangen van subsidies gedurende het jaar door het OCMW, naar aanleiding van de knipperlichten die door de administratie worden bezorgd, eveneens geleid heeft tot een regularisatie van 4.377.294 €.

In vergelijking met de totale jaarlijkse subsidie waarop de controles betrekking hebben, blijft de terugvordering laag, aangezien zij minder dan 1 % bedraagt:

2014: algemeen bedrag waarop de controles betrekking hadden: 1.986.307.501,42€
Teruggevorderd bedrag: 11.066.407,57€
Terugvorderingspercentage: **0,56%**

2015: algemeen bedrag waarop de controles betrekking hadden: 1.740.184.087,86€
Teruggevorderd bedrag: 12.462.235,37 €
Terugvorderingspercentage: **0,72%**

2016: algemeen bedrag waarop de controles betrekking hadden: 1.962.272.080,37€
Teruggevorderd bedrag: 10.289.059,20€
Terugvorderingspercentage: **0,52%**

2017: algemeen bedrag waarop de controles betrekking hadden: 2.153.054.245,06 €
Teruggevorderd bedrag: 8.701.506,92 € + 4.377.294 € (knipperlichten) = 13.078.800,90 €
Terugvorderingspercentage: **0,61%**

Doorheen de jaren heen kan vastgesteld worden dat de terugvordering constant en bescheiden blijft. Dit betekent dat het gebruik, het beheer en de verwerking van de federale subsidies door de OCMW's over het algemeen op een zeer correcte manier verloopt.

Trouwens, de opmerkingen en aanbevelingen die werden geformuleerd naar aanleiding van de controles blijven nog steeds talrijk.

Net zoals de vorige jaren moet worden vastgesteld dat het grote aantal fondsen dat wordt toegekend aan de OCMW's met, voor elk ervan, specifieke toekenningsvoorwaarden, de administratieve last die hieruit voortvloeit, de nood aan transparantie tegenover het doelpubliek zijn elementen die het werk van de OCMW's bijzonder complex maken.

De intensivering van de adviserende missie toegekend aan de inspectiedienst, de talrijke verklarende omzendbrieven die ter beschikking worden gesteld van de OCMW's, de beschikbaarheid van de dienst front-office van onze administratie, de infosessies tijdens de provinciale ontmoetingsdagen, de maandelijkse informatieverlagen, ... blijken niet te volstaan om de moeilijkheden te doen dalen die de OCMW-werknemers ondervinden.

Daarom stelt de inspectiedienst nieuwe pistes voor die deze moeilijkheden zouden moeten doen dalen:

- Werk op het vlak van de opleiding van de maatschappelijk werkers, tegelijk voorafgaand via een samenwerking met de sociale scholen (sensibilisering van de docenten en van de studenten) en naderhand door de oprichting en/of een synergie met de permanente onderwijskanalen (academie, opleidingscentra, ...).
- Het aanmaken van bepaalde gestandaardiseerde en geïnformatiseerde documenten (lay-outs) die als werkbasis kunnen dienen voor de OCMW'.
- Een harmonisering van de toekenningsvoorwaarden van de verschillende hulp die de Staat subsidieert
- Een vereenvoudiging van de wettelijke voorwaarden in verband met deze wetgevingen en een versoepeling van de wettelijke procedures, met respect voor het recht en de gelijke behandeling van de gebruikers.